

הענוכלים הזה

עמוס בן-גוריון

נסיונות נאשים לביטול

המשפט

גרשום שוקן

מכתב גלוי לקוראי

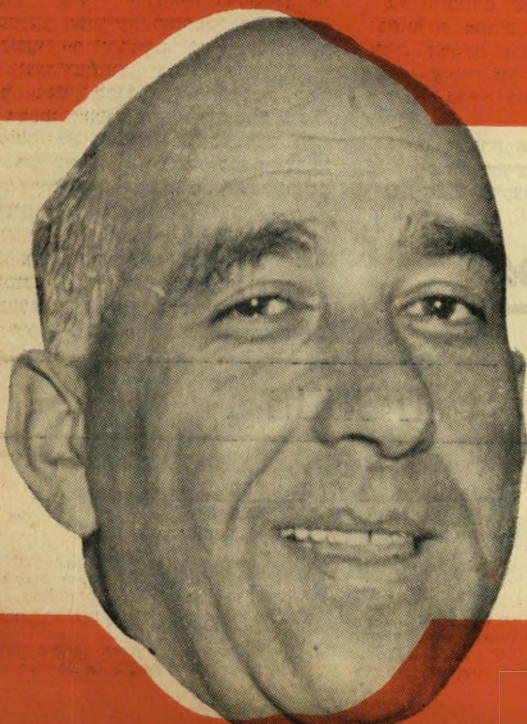
הארץ

חיים כהן

בתי המשפט מול

הבכחידן

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן
עורכי-משנה: דוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב: עורך תבנית: סילבי קשת
הכתב הראשי: שלום כהן
חברי המערכת: ישראל ביבר, ניצה נבי, איתן נבירון, יולי גליץ, רודי הורוביץ, רותי ורד, רוגי זוהר, אברהם חמון, אופקר מאובר, משה לשם, אביבה סמו, צמוס קינו, שלמה קרן, אלי תבור.
הצייר הראשי: עורך דפוס: מנהל מעבדה: שמואל ברטר, אריה אריאל, נתן רוזן

העתון הנקרא ביותר במדינה

וכאשר חייו של כל אחד מהם תלויים באפיו ובכשרו של מנהיגו. די לסובב גלגל, לפי פקודת הקברניט, כדי לצפות על מכונית להישאר בקרב או להסתלק מן הקרב לכל הרוחות. אולם שום מכונית טכני כזה אינו עומד לרשות המפקד בחיל-הרגלים, וזיה זה המפקד-הטיבה או מפקד-קדיחתה. הוא יכול לצפות, אולם אם אנשי יצירתו לו או לא — זה תלוי בהשפעתו על המבוססת על אפיו, על שכלו ועל כושרו. לדעתי, על כך, הרביטוראי המנהיג כי תהייה-באדם בקרב צריך להיות לפחות בעל איתה רמה של שכל וכוחו כמו האדם הנורמלי במטוס או המפעיל סוללת תותח-אויב.

21.6.56

בגליונות האחרונים התפתח במדור המכתבים ויכוח על ענין הנוגע לכולנו. פתח בו חייל קרבי שהתלונן על יחס הציבור אל החייל הקרבי. האיש ברחוב, כך טען, אינו מבחין כלל בין חייל קרבי לבין חיילים המשרתים בתפקידים אחרים, יותר נוחים. לכן רוגו האורח כשהחיל הקרבי תובע לעצמו זכויות מיוחדות, כגון גישה חופשית לקופת קולנוע, בלי תור. על כך ענה לפני שבועיים טוביה צפרי מפתח-החוקים, בנימה גלגנית למדי: "מה עור על האורח לעשות? לנשק לחייל הקרבי את הכיפה רגליו?"

לא היתה רוצה שדברים אלה יישארו כי העולם הזה ללא תשובה. מפני שאני חושב שאין הדבר מצחיק. אני באמת חושב שעלינו לנשק את כפות רגליו של החייל הרגלי. אני חושב שמשועים מגיע (ונשאר) במקרה בגודל רגלים או בצנחנים, עשה שחברו מגיע (ונשאר) באחד השורות הנוחים יותר. אולם אפילו נניח שזה היה לגמרי במקרה, הרי שגם תפקיד בעולם לא ישוה לתפקידו של הרובאי בחיל-הרגלים — אפילו בימי שלום-כביכול. אנו שמים יותר מדי לב לכמה פעולות במבוקות החודרות לכותרת הראשית, וי שוכחים כי בין מיבצע למיבצע ישנן אלפי פעולות קטנות — סיור בלילה, קפיצה על גבי מוקשים ביום.

באופן עקרוני אין כל הבדל אם אדם עיר מד פנים אל פנים מול מוחט טעם ביום או פעם בחודש. עצם האפשרות שהיא עלול להקרא בכל שעה לסכן את חייו, בשלמא אתה ובאשני אני, מוכה אותו ביחס שלא אתה ולא אני איננו מסוגלים לגמול לו.

בנימים אלה קראתי את מאמרי-הזכרונות של הגנרל מאתי רידינג, והרמטכ"ל של צבא-הקיסר האמריקאי שהתפטר מפני שהתנגד לקיצוץ חיל-הרגלים. רידינג, לשעבר מפקד אגדת-צנחנים, שצנח ביום הפלישה יחד עם אנשיו לתוך צרפת הכבושה, רשם כמה משפטים שכדאי לנו לזכור אותם. "מעולם לא הסכמתי לדעתם של חיל-האוויר ושל חיל-הים, האומרת שמבחי צעירי האומה צריך להגיע אליהם, מפני שכלי-הנשק והמכונות שלהם מסובכים יותר. פשוט אין כל השוואה בין אדם המפעיל מכונית, אפילו היה זה מכונית בעלת מנגנון מסובך ביותר, לבין אדם המנהיג בני אדם בקרב על הקרקע, כאשר כל איש ואיש גופל קורבן לכל הפחדים של איש ודמ,

כשערכה הכנסת את מסיבתה השנתית, לפני כמה שבועות, נדחקו באחת הפיגות כמה חיילים צעירים, במבוכה שהעידה עליהם שלא ידעו מה בדיוק לעשות. הם דמו לכל חייל אחר. נסתבר שהיו אלה חיילי "גז"ל שצוינו בשנים האחרונות בפקודות-לוחם בעד גבורה אישית, ושחלק מהם הכרת מעל עמודי עתון זה.

לדעתי, בושה היא שאנשים אלה, שאחרי דים מהם ביצעו מעשים שאי-אפשר לפרסמם, אך שיכלו למלא ספרי-הרפתקות שלמים, מס' חובבים בניינו ללא ציון מיוחד ובוולט לעין, איבדו את אלא חלק מן הגישה הכללית של לזולל באדם ההולך בראש והמוכן ליפול ראשון.

ישנם נימוקים רבים נגד מתן עיטורים — קשה לדאוג לצדק בחלוקה, הקצינים הגבוהים נוטים לכסות את חוזהם ב"סאלאט ירקות", גיבור אמיתי אינו מקריב את עצמו בעד מדליה. כל אלה שטויות. כי החייל אינו מקבל את העיטור רק כהצעת תורת האומה, וזוה צנועה מאד וחסרת כל יחס לסיכון ולקרובו. העיטור ניתן לו כדי להריע מו על גס לעיני האחרים — למען ידעו מי האיש אשר בעיניו, בעיני הכלל, ראוי להעריצה ציבורית.

כל הנימוקים שהיו על נושא זה בכנסת ובמוסדות אחרים הם במידה רבה סתרי-שחר. המדינה זקוקה לעיטור אחר, ואולי יחיד: עיטור של גיבורי-ישראל, הניתן אך ורק בעד גבורה אישית מול אויב, או בשטח ארץ.

מדוע כשתהה הדבר זו השנה השמינית? אולי מפני שבמדינה זו כל גילוי של תה נדבות חשוד במקצת?

סיוע מרכבות הקוראים הקוראים את הדברים בהתלהבות ורואים בהם גילוי של הלוציזם ואומליל. לדעתי הניעה השעה שהקוראים יתארו לעורף ציבורי מוצק. מדוע לא תייאמו אתם ארנון של קוראים העולם הזה, למשל?

כקורא ותק של עתונכם, הנני מלא סיועם שהנכם מקרישים את שופר עתונכם להתרוץ על השלילה בחינני. מכיוון שאינני רואה את העתונים היומיים, ובמידת מה את מדור המכתבים שלכם, כמכשיר האפקטיבי בו יש להתרוץ על לקויים כרי

לתקנם, ומכיוון שאני מאמין שהדרך הישירה היא הקליעה למטרה על ידי סנייה ישירה לכתובת הנכונה בכל מקרה, אשמח באם תודיעוני איזהו הדרך הנכונה — לכוון את מרכז של אורה המוכן לעשות מהרה למען הכלל.

מרכזי אחיטוב, רמת-גן
הדרך הנכונה היא, במקרה, גילוי הפנימים על ידי עתונות בלתי-נרתעת ולחץ ציבורי לתיקון העוול.

ההמשלה צולעת, התנועה הלאומית צורתה — בכנסת. הפתרון? יצירת דעת-קהל אקטיבית ועירנית. אילו היו הדברים מתרחשים במדינה שוחרת-חופש אחרת, אולי היה הנוער שלה נוטש את ליי מוריו ועבודתו ומאלץ את מנהיגיו לפעול או להתפטר.

ההושע בלומנטל, ירושלים
...עמידתכם מול חומת השחיתות הענקית של המשטר הנוכחי, ראוייה להערכה רבה מצד העם, ובטוחני שבששת הצורך יוכיח העם את בנרות הלאומית — מוכרתי, וכל אנשי המצפון יתנו ידם לימין הבמה היחידה כמנטים כיום בישראל. שהרהיבה עוז כנפשה ליציל משימה כה קשה ומכרעת נגד אכזרי הפשע המחבלים בכל חלקה במדינה.

ש. א. יהלום, תל-אביב
צדק צדק תרדוף המשורר רוד שמעיני קבע פעם סמוך מופת. שאותו מרקלמים בכל מסובך בת-ספר: "היה חזק — והיית צדק" העיתונאי שבתי טבת, והרומים לו, שיכללו עוד את הרעיון הזה: "היה עם החזק — והיית צדק".

יהודה קטינא, תל-אביב
...נראה כי הדרך הטובה ביותר לרכוש ידורים ולהצליח בחברה הישראלית היא בדיווח לאמריקה כשפוצצת בלחמה, או להתייחס למשפחת פתח תקוה.

אברהם שילון, רמת-גן
...שבתי טבת פיקח הרבה יותר מכם. אם אתם המוספים, בחרתם לפשוט את המכס על ארמת עיבורים או להירקב על משלטים, מדוע יעשה גם הוא כך? הוא הוכיח שהוא בהחלט ראוי למען מרו הנוכחי, כבחור מפוכח היודע להסתדר.

גדעון שמיר, חיפה
המנתו למשפט עם עמוס בן גוריון (העולם הזה 1956) היא הנחות בלתי-יבונה מצדכם. עם כל חזקתכם, האם אתם חושבים שעמוס בן גוריון יבטח אתכם לדון? ארשת מספיק מכולל. אבל אולי ישנה דרך חוקית אחרת להבוע אותו לדון, עם כל החומר הצפון אצלכם.

ד. ברל, ירושלים
היועץ המשפטי לממשלת ישראל דאג כי כל דרך אחרת תיחסס בעוד מועד על-ידי החוקים החדשים.

שחיתות משחיתת אני שולח באמצעותכם סכום זעום של חמש ל"ל לשורת המתנדבים. אשר לקרן המנו, מה הערך בכלי משחית, כשהשחיתות שולטת בחינני?

לוי רחמים, אל-רואי
האם לכתי-המשפט העליון אין מה לומר להצעות החוקים הרוניות של היועץ המשפטי? (העולם הזה 1956) אם אמנם נמקבל חלק מן ההצעות, הרי יש השש איוש שארד ההצעות תתקבלנה. מה מתרחש שם בכנסת? כנראה שכל החבלים שם הולכים אחרי הדלי מבלי להיות קשורים אליו כלל.

כמלמה פרץ, ירושלים
נוער הלוציזם המושל אני נער ערבי ישראלי, מושב כפר ערה לבשח הצבאי הסגור, והנני חבר ההנהגה של הסתדרות הנוער הערבי הלוצי. תנועה המחנכת את הנוער הערבי לאחווה ולירידות עם היהודים, והשוואת להתפתחות הכפר הערבי הנחשל מבחינה חברתית וכלכלית.

צבריים מעדיפים חביות דעותיו של איש הסובייטיזם דן קרמר מנדרה על נזירת הצברית (העולם הזה 1956) עוררו בי נלי צחוק ממושכים. הוא טוען שצבריים מעדיפים בנות בעלות גוף עגלני. כנראה שבמושבתו הדורמית אין חתיכות במלוא מובן המלה, ורק בעלות משקל תותח, כבדות תנועה, המשרכות דרכן בקושי בין החולות.

מרכזי דן, תל-אביב
אל יסתכל הקורא דן בחבית, אלא במה שיש בה.

דן קרמר אמר סתמי-מדי מה שאני חושב כל הזמן. מי רוצה בערור הדומות למקלות לילית מעלים? בכלל כל התעמולה ההלוציבית חושבת הבחורות המסכנות באמת שהצבריים רוצים בי חלליים רעים, ועוברות כל מיני דיאטות במקום לתת לניסוח להתפתח באופן בריא וטבעי!

יהושע כברי, עפולה
...הצברית האמיתית לא יזכירה להיות שמנה כמו תותח ולא רזה כמו רובה, אלא משהו בי אמצעי... יוסף מ., צה"ל
מקלע, למשל?
משקשים
שאלה אל בן אשר (העולם הזה 1956) המציע את ארנון בני שרים? מה דינם של שלשים ורכי עים? ובני שרים לשעבר ובני שרים שברדך? ומה דינו אני? סבלי היה תהי-המשקים כחצר הרבי מקוצק.

את הרומתי הראשונה למען הארנון בדרות הצעת שם: אינוד השרישים.
שומאל קוצקר, כפר סבא
ירושלים לא נפדה הפקיד שמחה את המלים, בכיבוש האויב" כאשר לירושלים העתיקה ממכתבו של דב אלפרט (העולם הזה 1956), הוא ברנש חסר מצפון, רנש וזוחל לאומית.

י. יהודה, דואר אילת
תשכ"ח
הנני מציע להם לפתוח במקביל למדור תזכיר, מדור תשכ"ח, בו תביאו את נבואותיכם שנתכרו. הראשונה והכוללת בשבועות האחרונים: למחרת הצפתכם (העולם הזה 1954) שהסתדרות הסטור דניסו עומדת להפסיק את המיכתה בשורת המתי נדבים, החליטה ועידת הסתדרות הסטורניטים ברוב מכריע, לא רק להמשיך בתמיכה, אלא הכירה בשורה כוועדה רשמית של הסתדרות הסטורניטים, להמשיך לשאת בהוצאות המשרדיות של השורה כמשלסון, דיאר, שכ"דידה זכו, ולהקציב סכום מסלני של 100 ל"ל שיוכע את המיכתה המוסרית בשורה.

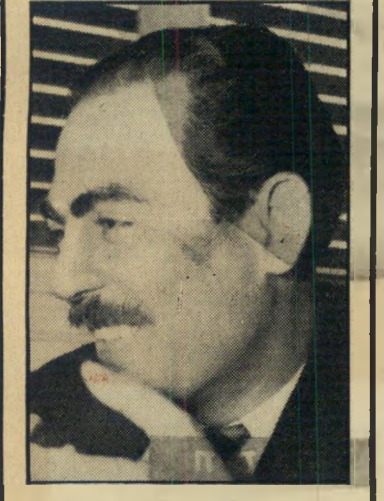
משה ב. ר. ירושלים
שכח את זה.
ההברד הקטן התמנה ב"ח"ח על קפריסין שהוכתרה ככותרת "לימסל" 1956 (העולם הזה 1955) נזאית בכלוף. להסביה: בשנת 1956 היו בנימיים רק מימי נשור מים, ואין להניח שאצא בריטניה הגדולה ילון בזמן זה במכנסים קצרים. ברור כי ההמונה צולח בקיץ 1955.

דובי, קיבוץ טסטע
חזרה, טעות שלנו.
אורי בוינה
אינני נמצא כאן לצרכי עסקים. זה שמונה חודשיים נמצא אני בין כותלי בית-החולים, וסובל מאד ממחלתי. העולם הזה, המנוח אלי מרי שבוע, הוא קרן האור היחידה המאירה את בדידותי. דרכו מקבל אני מושג על הנשעה בארץ.

שלום אדיסמן, יונה
גליון האחרון של העולם הזה (1959), במאמרו של העורך "דיקטטורה?", חל שי בוש מרגיז, כתוצאה מהשמטת כמה שורות. הנוסח המלא צריך היה להיות: "כזה היה יצחק שרה. הוא טיפח שורה של מנהיגים שהמשיכו את דרכו גם אחרי מותו. אולם דויד כנגוריון עשה את ההיפך. הוא הקיף את עצמו בקבוצה של אומרי-כניך, אנשים חסרי מעוף וברק, שכל כוחם בניעונו ראש ובמילוי פקודות. דיקטטורה של דויד כן גוריון פירושה דיקטטורה של אנשי קבוצה זו..."

למה צריך את צברית 56?
צברית 56

צברית 56

זרי חביב חביב, במאי ר' יצרון סרטיים: אנחנו, הבאים בן חוף-לארץ, חיינו תמיד באחירה של פחד ורגשינחיתות כלפי שכנינו. ברור שהי חופש ובטחון, שחפץ בהם תכונות שאנו לא יכולנו לפתח. הצברית היא התגלמות חלומותינו אלה.
צברית היא נערה המשוחררת מחסביכי הגולה. המאפיין אותה ביותר היא עוברת היותה עצמאית. פניה מביעים כוח-רצון ללא מעצורים וחופשיותה מתבטאת בכל הליכותיה. אין זו משנה מה צורתה, מה צבע שערותיה או מה גזרת גופה. אלה אלה אפשר למצוא אצל כל נערה אחרת בעולם. העיקר בצברית הן אופיה ותכונותיה.

ס.ס. המהפכה

נ א להכיר: גיבור כרטיס-פושעי-המל"חמה של הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, מיום ה'5 ביוני, 1945, מס' 0/741.

השם: (הרמן) קרומי. הדרגה: אובר-שטורמבאנפירר (סגן-אלוף) של ה.ס.ס. מקום הלידה: חבל הסודטים. חי בצ'כוסלובקיה. מצב משפחתי: רווק.

השכלה: חניך בית-הספר של מפקדה.ס.ס. הראשי בפרוסיה המזרחית. שפות: צ'כית ו-גרמנית, עם הניב המקומי של חבל הסודטים. עיסוק: חקלאי, קצין ב.ס.ס. הקרבי בקראו וביוגוסלביה. ממארס 1944 — בבודפשט, כ-קצין מחלקת הארגון של ה.ס.ס. המקצוע: חקלאי.

חבר המפלגה הנאצית. חברים הקרוב של ה-אופטי-שטורמבאנפירר בכר, דיטמן, פון-ויס-ליטנס, קלאס. גיל: בשנת 1944, בערך בן 40. גובה: בערך 1.65 מטר. מבנה: מוצק, רחב יציבה; זקופה. רגליים: קצרות, חזקות.

ראש: עגול. שיער: בלונדי-כהה, דליל, מ'חולק בשביל. פנים: עגולות, מליאות, ארוכות, עצמות לחי גבוהות. עיניים: אפורות כחולות. אף: ישר. תחביב: אוהב לבקר ב-מרוויסטיים.

ביצע או השתתף בכיבוש הפי-שעים הבאים: קרומי, סגן-אלוף ה.ס.ס., בא לבודפשט בסוף מארס, 1944, כראש מחלקת ה.ס.ס. לענייני נים יהודיים. ניהל את ריכוז האזני-זיסיה היהודית בגטאות ואחר-כך את גירושיה. למעשה מחזי מליון יהודים גורשו למחנות עבודת-פרך בגרמניה ולמחנה-ההשמדה באושיץ-וויץ.

כן אומר המיסמך הרשמי של הסוכנות היהודית.

אחד מראשי המודיעים שסיפקו איני-פורמציה זו לסוכנות היהודית היה ד"ר ישראל רודולף קסטנר. שלושה חודשים אחרי גשת הכרטיס, 13 בינואר 1945, מסר קסטנר, "לשעבר נשיא ההסתדרות הציונית בהונגריה", הצהרה בשבועה לתביעה הכללית האמריקאית במשפט גירנברג, מיסמך 2605. "יחד עם הכיבוש הצבאי הגרמני הגיע ל-בודפשט הפיקוד המיוחד של הבולשת הגר-מנית, שמטרתו היחידה הייתה להשמיד את יהודי הונגריה."

"בראשו עמד אדולף אייכמן, סגן-אלוף של ה.ס.ס., ראש אגף 4 של מפקדת שרות-הכטחון של ה-וויץ. משתפי-הפעולה המיוזמים שלו היו: סגן-אלוף של ה.ס.ס. הר-מן קרומי..."

"לפי דברי קרומי... כינס אייכמן באביב 1942 כינוס של קציני אגף 4 בברלין. אייכ-מן הודיע להם כי הממשלה החליטה על השמדתם הגמורה של יהודי אירופה, שתבוצע בשקט בתאי-גזים..."

"קציני אגף 4 עברו מארץ די-ארץ... קרומי וויידל ניהמו את ה-מיבצע בהונגריה, כאוסטריה וכ-פולין..."

"הקצין המיוחד של אגף 4, שניהל את הגירוש מארץ מסויימת, היה מוסמך להחליט אם הרכבת תובנה למחנה-מוות או לא, ומה יקרה לנוסעים... האותיות 'א' או 'מ' על תעודת-המשלוח סימלו את אושוויץ או מאיז'ניק. פירושן היה שהנוסעים יומתו בגזאים."

בשבוע שעבר נתגלה בבית-המשפט הירוד שלמי כי שנתיים אחרי שהצטרף בשבועה את הפרטים הנוראים האלה, כתב ד"ר ישראל רודולף קסטנר לסגן-אלוף ה.ס.ס. הרמן קרומי

מכתב אישי לבבי, והבטיח לעזור לו לצאת לחופשי בהקדם האפשרי.

ה היה גילוי מוזעזע. אולם הוא לא היה הגילוי המזעזע ביותר של שלב זה במשפטי קסטנר. בסוף השלב נאמרו באולם בית-המשפט כמה משפטים, שהוסיפו להדהד שעות ארוכות באוזני השומעים. הם היו כל-כך איומים, עד שהם חייבים לעורר משאננר תוך כל אדם במדינה. הם חורגים מעבר לכל תחום משפטי. הם גוגעים במישרין ללב לבו של המצפון הלאומי.

לפי כתבתו של הארץ, נתון אוהד מאד להגנת קסטנר, אמר פרקליטו של הנאשם, מי-כאל כספי, את המשפטים הבאים:

"תמיד תקף אתמול את ארגון ה.ס.ס. באמ-רו כי כולם פושעים, כולם רוצחים וכולם

מפלגת פועלי ארץ-ישראל. כל אלה קיבלו על עצמם במפורש את ה-אחריות למעשי קסטנר.

איש מהם לא הסתייג השבוע מטענת עורך-הדין, על כן יש להניח שכולם מסכימים ל-דעה כי ארגון ה.ס.ס. שניצח במישרין על הריגת ששה מליון יהודים, לא היה ארגון פושע בכללותו, וכי יתכן כי קציניו הגבוהים כללו הרבה אנשים טובים ורצויים.

פני המש' וחצי שנים, ביום האחד באוגוסט 1950, קיבלה הכנסת של מדי-נת ישראל את החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, תש"ו—1950.

בדבריה-הסבר לחוק זה נאמר בפירוש ש-הוא בא כדי להחמיר את החוקים וההוראות שנקבעו עלידי בנות-הברית בגירנברג, מאחר

„ אבל הוא הציל יהודים !“

שחוקים והוראות אלה לא התאימו לפשע ה-נורא שבוצע כלפי היהודים.

„...החוק המוצע בא לאפשר עשיית דין בפושעים על עבירות שעברו בעבר ושנשא-רו ללא דין, מחמת התנאים המיוחדים ש-שררו בעולם ושבהם היה נתון העם היהודי מאז עליית היטלר לשלטון עד תום מלחמת-העולם השנייה.“

חוק זה מחוזה, איפא, בפירוש תוספת להחלטות גירנברג.

מגיש הצעת-החוק לכנסת, חבר-הכנסת ה-ראשונה נחום גיר-רפאלקס, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, קבע זאת גם הוא ב-פירושו. "בחוק זה לא התחשבנו בכוונה (של הנאשם), כי אם רק במעשה..."

„עקרון (אחר) שסטינו ממנו הוא שאי-אפ-שר להעניש אדם פעמיים על אותו מעשה... אם אדם עמד במשפט באינו מדינה נאצית ב-

דבר פשע שעשה, אם הוא נמצא בידינו, אפ-שר להעמיד אותו במשפט בפעם השנייה... „ביטלנו לגמרי את עקרון ההתיישנות... בטא-נו את כל ההתמרמרות והמחאה שלנו, של העם היהודי, כלפי כל מה שנעשה לנו בזמן המלחמה השנייה.“

פי חוק זה, החוק הריכוזי של מדינת ישראל, מה היה קורה לו יכלה המדינה לשים את ידיה על סגן-אלוף הרמן קרומי, או על אלוף-משנה קורט בכר?

לפי סעיף 1: „אדם שעבר עבירה אחת מאלה: ...בתקופת מלחמת העולם השנייה, ב-ארץ עויינת, עשה מעשה שהוא בגדר פשע מלחמה, דינו — מיתה.“

ואתו סעיף מסביר: „פשע מלחמה פירו-שו, אחד המעשים האלה: רציחת בני אוכלו-סיה אורחית של ארץ כבושה... גנישתם ר-גירושם לשם עבודת-כפייה או לשם כל מטרה אחרת... שוד רכוש ציבורי או פרטי...“

לפי סעיף זה, על סמך ההצהרה בשבועה של ד"ר ישראל רודולף קסטנר בגירנברג, דינו של הרמן קרומי: מיתה.

במשפטו הגדול העיד ד"ר קסטנר על קורט בכר, בעמוד 241: „כל גרמני היה שודר, איפה שיכול, בכר מבחינה זו בוודאי לא היה יוצא מן הכלל.“ ובעמוד 247: „נכון שבכר היה שודר כמו כל הגרמנים.“

לפי עדות זו, דינו של קורט בכר במדינת ישראל הוא מוות, כפי כל התחשבות בהחלטות שהוחלטו או שלא הוחלטו בגירנברג, עלידי שופטים זרים. מי זהו חוק הארץ.“

מעל לשני הפושעים-העוורים, עמד ה-איש ששמו יזכר בהיסטוריה יחד עם גניגס-חאן ואטילה, רוצח-העמים המקצועי, רייכס-פירר-ס.ס. היינריך הימלר.

בהצהרה-בשבועה המפורסמת לטובת בכר, הגן קסטנר גם על הימלר. הימלר ובכר, כך ציינו, עשו מאמצים גדולים להציל יהודים ב-שלב האחרון של המלחמה, אולם נאצים אחרים חילבו במאמצים אלה.

מה האמת? הימלר רק העמיד פנים כאילו נתן פקודות כאלה, אולם לא מתוך כוונה טובה כל שהיא, לא מתוך חרטה, לא מתוך התעוררות של מצפון. הוא עשה זאת כדי לאפשר יצירת מגע עם ממשלות בריטניה ו-אמריקה, מהן רצה להשיג שלום נפרד כדי להמשיך במלחמה נגד הרוסים. גורלה של גרמניה כבר נחרץ, חיי היהודים היו אחד הקלפים המעטים שנותרו על שולחן-ההימור-רים של הפושעים שעמדו לקראת האבדון.

אולם רוצח, המציע לחום על ה-קורבן האחרון אחרי שהשוטרים הקיפוהו ועומדים להרגו, אינו חרל לחיות רוצח. כל אדם הבין זאת. גם קסטנר הבין זאת, באמרו בע-דוה המקורית בגירנברג: „הימלר של עשה כמה ייתורים מתוך תקווה ליצור מגע עם כנות הכרית...“

מי שמססה, לאור עובדה זאת, להקל על נטל הפשע הרובץ על ה.ס.ס. ועל מנהיגיו, הריהו חוטא כלפי ההיסטוריה וכלפי זכר הקורבנות.

בימים אלה חוזרים הנאצים, זו הפעם ה-ראשונה מאז המלחמה, לבמה הפוליטית ה-גרמנית. הדור הגרמני, שגדל והתחנך בימי הרייך של היטלר, כובש עתה את העמדות-יהיה זה דבר טראגי באמת אם יקבלו עידוד וחסות מדי הנציגים הרשמיים או הבלתי-רשמיים של ממשלת ישראל.

דבר טראגי — וגם דבר המעורר מאד ל-מחשבה.

אל תתכנן תוכניות לזמן ארוך. כל תוכניותך עלולות להשתבש בשבועות הקרובים. כתוצאה מהתפתחויות מדיניות ובטחוניות חדות, שיחולו במרחב וגם בישראל. סירובה הכמעט-וודאי של אמריקה לספק נשק לישראל, גירושו של גלאב מירדן וההתנקשות הסורית בכנרת מסמנות תקופה רבת-תנועות, שתהא לה השפעה גם על ענייני הפרטיים.

חברי-כנסת שהחלו לזמור רוסית יכולים לנוח: שום משלחת פרלמנטרית ישראלית לא תצא למוסקבה בקרוב. לא ברור כלל אם ברית-המועצות תזמין משלחת ישראלית, אך וודאי שלפני כל משלחת כזאת יוזמנו משלחות ערביות, כדי שלא לתת פתחון פה לתעמולה אנטי-סובייטית בעולם הערבי.

קריאתו של ישראל גילוי בכנסת ליצירת קשרים הדוקים עם הודו תישאר קוד קורא במדבר. הודו אינה מעוניינת בשום צעד שיקלקל את יחסיה המצויינים עם מצרים.

לעומת זאת, יתכן שינוי ביחסי ישראל-פאקיסטאן. פאקיסטן נאלצה להיות המדינה המוסלמית הראשונה שתובר בגלוי על האפשרות של השתלבות ישראל במרחב. בדיעות שהגיעו לאחרונה לממשלת ישראל נרמז כי בשעת-כוש תסכים פאקיסטאן לשמש מתוכת בין ישראל וארצות-ערב.

נשך ליבשת השחורה: חכש תקשור יחסים דיפלומטיים עם ישראל. מעט בלתי-רשמי ראשון בין אישים חבשיים ואישיות ישראלית ביררה לאחרונה אפשרות זו, העשויה לקבל משמעות חדשה עם התחדדות התחרות בין חבש ומצרים על ניצול מימי הנילוס.

זעזוע מצפה למפלגת הצ"כ: בעוד המפלגה זנה באפשרות של איחוד עם תנועת החרות, החליטו כמה מנהיגים רבי-יוניסטיים, שהצטרפו לצ"כ ערב הבחירות האחרונות, לנטוש את מפלגתם החדשה.

אכזבה שניה לצ"כ: אבא הילל סילבר, העומד לבקר החודש בישראל, סירב להשתתף במפגשים המוניים של הצ"כ, לשנות לביקורו אופי מפלגתי, יופיע רק בעצרות למען כפר-הנוער על שמו.

מינויים מפלגתיים ייעשו גם להכא במשרדי הממשלה. שר-הדואר יוסף בורג עומד למנות את איש מפלגתו אפרים שילה, חבר קבוצת הפועלי-המזרחי סירת-צבי, לתפקיד מרכזי במשרד הדואר. עתה עובד שילה במחלקה לתפקידים מיוחדים במשרד החוץ.

על רקע של מינוי פקידים יתחדש גם המשכר בין מפא"י ותנועת-המושבים שלה: תנועה זו תובעת כי המפלגה תגשים את הבטחותיה למינוי אנשים משלה במשרד החקלאות, שנמסר תמורת זאת לאיש-הקבוצה קדיש לוז.

חברי מפא"י היושבים על כמה כסאות אינם צריכים לדאוג. ההחלטה המילולית למנוע בעד חברי-מפלגה לכהן בכמה תפקידים פעילים, שנתקבלה בחנין כנס הודו הצעיר, תישאר על גבי הנייר, פרט להתפטרות כמה עסקנים שהתכוננו לנטוש את תפקידיהם ממילא.

על תצפה להופעה מחודשת של "שורת הנאמנים" המפא"יית בקרוב. מניות מחתרת מפא"יית זו ירדו, אחרי שנבחר כי אחד ממועמיה העיקריים היה שלום רון, שנאשם בינתיים במעילה של 38 אלף ל"י.

יומשכו הנסיונות הנואשים למנוע בירור משפטי של פרשת עמוס בן-גוריון. אחרי שפנו בענין זה אל שורת-המתנדבים רעיית נשיא המדינה חתל ינאי, ורב-אלוף-ורב-אלוף יעקוב זורי, מתגבשת עתה הצעת פרשה נוספת: לדחות את המשפט, למסור את הענין לאחד משופטי בית-המשפט העליון כבודר יחיד. העוקץ: בורר כזה יספל רק בענינים פוליטיים מובהקים. לא יספל בכל ההאשמות שהם בגדר עבירות על המוסר הציבורי והנהול הטוב בממשלה, שהן עיקר ההאשמות.

המערכת נגד "העולם הזה" תגבר: בהתעצות בדרג עליון החלט להסריד לפי שעה את העתון בכל האמצעים החוקיים האפשריים, לגונן הגשת משפטים. משפטו של היועץ המשפטי נגד עורכי העתון על בזיון בית-המשפט הוא רק חוליה ראשונה בתוכנית. באותו זמן עמוסים חוקרים מעולים בחקירות מדוקדקות, מתוך תקווה למצות חומר כל שהוא שיאפשר את השחרת העתון בעיני הציבור, כדי להכריחו לחזול מחקירתו נגד עמוס בן-גוריון.

אם אתה מעוניין בחכמי יוון, יתכן ותוכל לקראם בקרוב במחורף מהודרת. הפקיד האמריקאי הממונה על השקעת שלושת רבעי מיליון ל"י, שהצטרפו בארץ מקרנות הספרים האמריקאיים, שאל לעצתו של דויד בן-גוריון. בי-גיי. הודיע לו שתרגום חכמי יוון הוא עתה המשימה החשובה ביותר לכספים אלה.

תבטיחנה ההקלות בקשר לדחיית השרות הצבאי של תלמידות הסמינרים לגננות. הסיבה: עורך הגננות בערים הגדולות, המחסור בהן בישובי העולים הרחוקים.

החמרה אחרת תחול לגבי המשפטיים: נוכח ריבוי מספר עורכי-הדין בשנים האחרונות, עומדת הממשלה להטיל הגבלות על מתן רישיונות לעורכי-דין חדשים.

היכון למחסור במחם. סכסוך חריף בין בעלי המאפיות לבין משרד המסחר והתעשייה עומד לפרוץ, עלול לגרום להשבתת המאפיות לזמן ממושך.

העם

בתוך המיבצר

במיבצר המבודד ששמו מדינת ישראל נמ' שכו החיים כרגיל.

ליד החומה הצפונית שרקו הכדורים, נפלו ארבעה גברים. לאורך החומה המזרחית הת' חוללה המפכה שבישרה רעות (ראה להלן). רחוק במערב, באמריקה, התקבצו עננים שחור' רים עוד יותר.

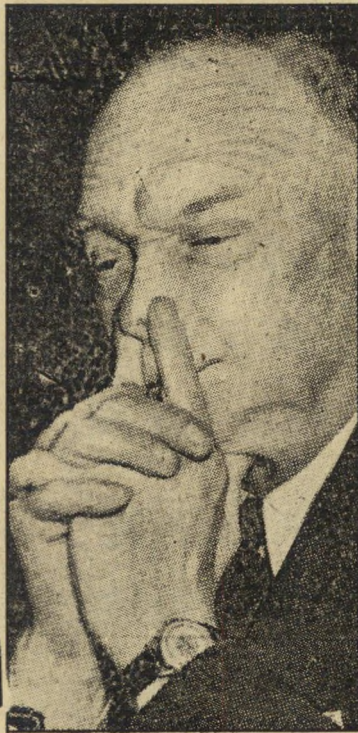
אולם כל היריעות האלה לא זינעו את האנשים במיבצר. אפשר היה להאשימם ב' שאננות, בחוסר דאגה למחר, בלא-איכפתיות' אולם מתחת לכל אלה התחבאה תחושת' הכות העמוקה של עם, המאמין בעתידו. אופ' טימיות זו עצמה היתה מקור לאופטימיות. אולי בגלל זה התענינו אזרחי המדינה הר' בה יותר במאבק לטיהור השחיתות בתוך ה' מחנה. טבעי הוא כי מגינו של מיבצר נצור' רגישים הרבה יותר לגבי אי-צדק, גניבת' מוזן והשתמטות מאשר נוסעיה של ספינת' שעשועים.

הישראלי הממוצע דרוך ללא עצבנות לק' ראת המאבק החיצוני. הוא מתעצבן רק מ' תופעות הרקבון בעורפו.

מדיניות

תחזית מזג האוויר

כל חקלאי ישראלי מסתגל למחזור הטבעי של שנות בצורת ושנות גשמים. כל מדינאי

אייק

בישראל ריח של בצורת

ישראלי מכיר את המחזור הטבעי של עונות פוליטיות, שהפך גם הוא לתופעת-טבע קבועה. אחרי שלוש שנות רעות צריכה לבוא תמיד הרביעית, שהיא שנת ברכה. כי בכל שנה רביעית נבחר באמריקה נשיא.

לפי חוקי האגרונומיה הציונית, שנת בחי' רות באמריקה היא שנת ברכות. שתי המפ' לגות זקוקות לקולות יהודיים. עסקני המפ' לגות בפילדלפיה ובצ'יקאגו קובעים בשנה כזאת יותר מאשר הדיפלומטים קרייהמוג ב' האשיגטון. בשנת הבחירות 1948 קמה מדי' נת ישראל.

זהב וברזל. מאז 1952 חיכתה ממשלת ישראל בקוצר רוח לשנת 1956, שנת ההודמ' נויית הגדולות. מיטב הזרעים הפוליטיים נש' מרו לשנה זו. אפילו אנשים פסימיים התבו' נגו באופק, חיכו להופעת ענני-המטר הרא' שונים. הם הכינו את הדלילים למטר של זהב וברזל.

השבוע נסתבר לחזאים כי גם שנת 1956 תהיה שנת בצורת. המאורע ששינה את ה' אקלים: הודעתו של דוידס איינוואר כי למ' רות מחלת-הלב שלו הוא יציג שוב את מוע' מדותו לנשיאות.

אייק מקסימהחיוך הוא פופולרי כיום הר' בה יותר מאשר אף בשנת בחירתו הראשו'

נה. לשום אדם אמריקאי אין צל של סיכוי לעמוד נגדו ולנצחו. היצע הקולות יהיה כה גדול, עד שהביקוש לקולות היהודיים ירד פלאים.

בכמה מחוזות עלולה בעיית ישראל לצופ' במאבקים מקומיים על כסאו של סנטור או של ציר בית-הנבחרים. אולם ברמה הארצית כבר הוכרע המאבק. תחזית מזג האוויר ליש' ראל: בצורת.

יחסים מרחביים

החזית השלישית

מאז רעם התוחח הראשון על פני ירושלים העברית, מרחף על המדינה סיוט אחו: ה' סיוט של מלחמה בכל החזיתות נגד אויב מאוחד. תפקידו העליון של המדינאי הישראלי היה להבטיח למצביא כי מצב כזה לא יקום לעולם, וכי בשעת-האפס תעמוד ישראל מול אויב אחד, על גבול אחד, בלבד.

השבוע, כאשר הועף גיון באגוס גלאב אבו חניק באשא בכעית-רגל ובמטוס מאד' מת הירדן (ראה במרחב), נתברר כי מדינאי ישראל נכשלו גם בתפקיד ראשוני זה. אחרי שמצריים כבר הצליחה לרתום את סוריה ל' עגלתה הבטחונית, להבטיח לישראל מלחמה בשתי החזיתות לפחות, נוצר הרקע להכנסת הסוס השלישי לרימתה.

אם תוגשם נטיה זו בשבועות הקרובים, יהיה דבר אחד מובטח: כל מלחמה, יזומה או בלתי-יוזומה, תהיה מלחמה כללית ממקור' רות הירדן ועד למבואות רפיה, כשפיקוד אחד מנצח על שלושה הצבאות היריבים.

רכבת לקאהיר. הקו הטראגי במאורע זה הוא שהיה צפוי מראש ובלתי-נמנע, כשם שחיסול המשטר הפרו-בריטי בעיראק בעתיד צפוי מראש ובלתי-נמנע. היתה רק תרופה אחת שיכלה להקדים את המכה: שבירת ממ' לכתי-הירדן מבפנים על-ידי מחתרת פלסטינית, בתמיכת ישראל.

כמו כל הרכבות במרחב, איחרה ישראל גם רכבת זו. היא נסעה לקאהיר.

מפלגות

מרד הצעירים

בשבת זו המה כפרוייקטין הירוק מאותו צעירי מפא"י שבאו מכל חלקי הארץ, בנייהם עשרות צעירי "החוג העולה" של התנועה המאוחדת ושכבת הבוגרים של הצופים, ש' גוייסו על ידי מדריכיהם. כולם באו כדי להש' תתף בכנס הודו הצעיר, שטופח בזמנו על-ידי מנהיגי מפא"י, ועמד לקום על מקימיו. כנס זה היה שונה מרוב כנסי הארץ. לפני רחבת בית התרבות עמדו משאיות, עגלות רתומות לטרקטורים. הקריילורים והקאריל' קים טבעו בים זה.

איחוד לבבות. היתה זו הפעם הרא' שונה שלשלושת הזרמים הצעירים במפא"י התאחדו יחד, ומצאו שפת משותפת כדי להי' לחם בהנהגה הקיימת. כנס זה נתן בטוי ל' אותה שכבה של אנשי מפא"י בגיל 25-35, אשר טרם מצאו את מקומם על הכסאות ב' שורה הראשונה של המפלגה התפוסים על ידי אנשי עלייה השנייה והשלישית, שאינם רואים כל סיבה לוותר על עמדותיהם.

המנהיג מתנובה. אותם הסבורים כי למפא"י אין בכלל דור צעיר, טועים. יש למפלגה שלושה דורות צעירים, שעד כה לא אהבו במיוחד זה את זה. החלוקה:

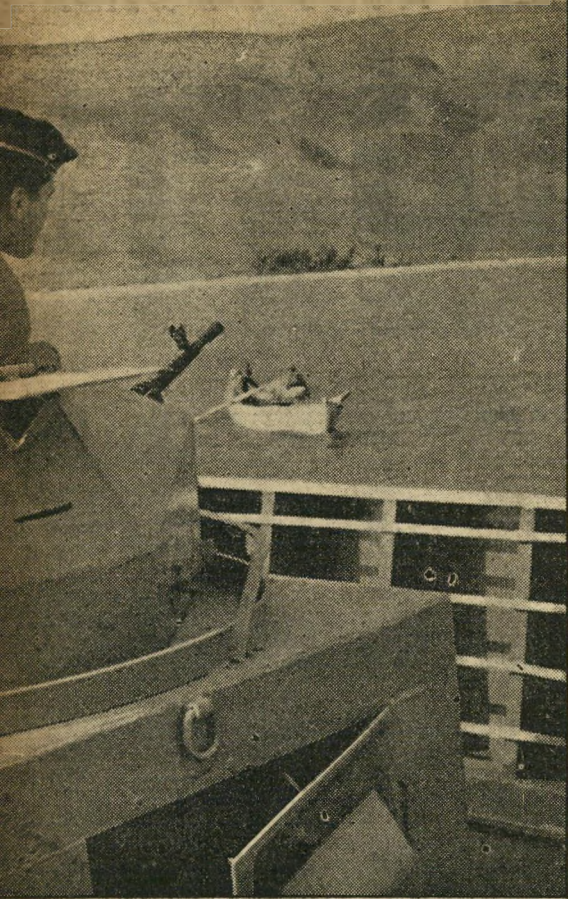
בני המושבים. ברובם צעירים נשואים ואבות, שישבו בשקט במשקיהם עד שנקראו עלידי בני-גיי. וחברם הנהללי משה דיין להתגייס לעזרת מושבי-העולים. עם צאתם מבגידותם הכפרית, דרשו גם את מקומם ב' חיים הציבוריים.

בראש מחנה זה, שהוא יחד עם בני הקי' בוצים, הטוב במחנות מפא"י והיחיד החדור' רוח חלוצית אמיתית, עומד מאיר רבינוביץ, איש כפר-וייתקין שתחיל את משקו, עבר ל' מושבי-העולים רחיה-דמים פטיש.

צעירי המפלגה. המרוכזים סביב דמותו המוצקה של אברהם עופר, איש תל-אביב, נואם מוכשר שהצליח להקים לעצמו עמדה בתוך המפלגה, פלירטט עם סיעת משה שרת אך סולק למעשה על-ידי המנגנון שפתח מפני סיעה ב' חדשה. עופר עבר למשרתי תנובה, טיפל בביצים במקום בקולות.

הדור הצעיר, שהוקם על-ידי דויד בן-גוריון כתשובה לחוגו השרתי של עופר. חוג זה סיפק לבן-גוריון את "המטה הצעיר" שלו בימי הבחירות, מרוכז מסביב לאלחנן ישי, קשור עם החוג הצעיר הנוצץ של כי-תתבי. גיי.

ארבעה שוטרים ישראליים יצאו בסירה קטנה לקראת המוות על ים-כנרת

שבבי אש, ואחריהם נשמעו שריקות חדות של קליעים. השוטרים הסוריים התעצבנו, כנראה.

שעה שלמה נמשך הנסיון להוציא את הסירה. קירבת החוף העוין העיקה אף היא. כי למרות שמאו מיבצע צה"ל נגד המשלטים הסוריים לפני שלושה חודשים, שטו סירות ישראליות בחופשיות מסוימת במי הפינה הצפון-מזרחית, רבו בשבועות האחרונים מקרי יריות מן הצד הסורי. השוטרים החליטו כי אין טעם להמשיך את מאמצייהם בחשיכה. הם נטשו את הסירה התקועה, חזרו כולם בסירה השניה לטבריה. למחרת בבוקר התקדמו המאורעות בדחייה לקראת הטרם גדיה. תחילה עפו מברקים. ישראל הודיעה למשקיפי או"ם כי סירה נשארה תקועה מול החוף וכי בכונת המשטרה להחזירה. המשקיפים נתבקשו להודיע על כך לסורים.

בשעה תשע בבוקר הגיעה תשובת או"ם: זה בסדר. הסורים יודעים.

מ. ח. 32 יוצאת לעזרה

סירת הצלה גדולה עזבה את מעגן הסירות בטבריה, חצתה את הכנרת כשקני השמש מרצדים על קצף הגלים שהתרחבו מאחוריה. הסורים יכלו לראותה בבירור, מתקרבת אל הסירה הנטושה.

אולם סירת הצלה לא יכלה להתקרב למקום. בהיותה כבדה יותר, היה חשש כי גם היא תשקע בבוקר. מיד שוגר מיברק לעין-גב הסמוכה, לשליחת סירה קלה יותר, שתוכל לגשת אל הסירה התקועה. כעבור כמה דקות הופיעה הסירה המבוקשת: מ. ח. 32, נושאת סמל משטרת ישראל.

בסירה ישבו ארבעה שוטרים: גרשון סימון, יצחק מורנו, אורי אסיאג, מחלוף שלוש. עליהם הוטל התפקיד לקשור את חבל הגרר של סירת הצלה הגדולה אל הסירה התקועה. מצד החוף משך משך כל אותו זמן, לא נראתה שום תנועה תשווה. הודעת או"ם נתקבלה כנראה, והסורים הקפידו שלא תארע כל תקרית.

ואז ניתכה האש

מ. ח. 32, סירת עץ פתוחה, מונעת במנוע דיזל קטן, התקרבה אל אחותה התקועה, הגדולה ממנה במקצת, בעלת דפנות המתכת הדוקות. תחילה העיפו השוטרים מבטים חשדניים אל הרצועה הסורית, אשר כל עץ וסלע נראו כה בכיור. אולם משהחלה המלאכה, שכחו את הסכנה.

מ. ח. 32 ניגשה לחרטום הסירה הראשונה, אחד השוטרים נטל את קצה החבל, קשר את שתי הסירות. סיבובי המנוע הוגברו, מ. ח. 32 פנתה לכיוון הסירה הגדולה, שעמדה במרחק חצי קילומטר.

ואז ניתכה אש תופת מן החוף. לא יריות בודדות, באקראי, כי אם אש רובים ומקליעים, מרוכזת, מודרכת, מציינת לפקודה. ארבעת השוטרים נפגעו במטח הראשון. בתא האלחוט של הסירה הגדולה הספיק האלחוטאי עוד לשמוע את התשדורת האחרונה של סירת הדמים: "כולנו פצועים..."

הסירה הגדולה המשיכה לשוט בסביבה זקנת ארוכות, השיבה אש לעומת האורבים הסורים. מ. ח. 32, לעומת זאת, לא הראתה כל סימן חיים. סירת הצלה חזרה כלעומת שבאה, כשבמקום סירה אחת, נשארות שתי סירות מול נשק הסורים.

סירת המשטרה התקדמה לאיטה באפילה, בין אורות הדייגים הפזורים על פני הים הרוגע. ממול הסתמן פס שחור ממושך: החוף המסיכן של צפון-מזרח הכנרת.

הפס התקרב, צלליות של עצים הצטיירו על רקע הגבעות האפורות, מעבר לגבול הסורי. לפתע נעצרה הסירה, כאילו דבקו בה אצבעות ענק מתחת לפני המים. המנוע השתעל פעם-פעמיים, כבה לחלוטין.

השוטרים ניסו להתניע את הסירה שוב, נידנדו את דפנותיה. לבסוף הורה הסמל האחראי להתקשר עם הבסיס בטבריה. "שלחו סירה לגרור אותנו", ביקשו. "נתקענו בבוקר או על שרטון 50 מטר מן החוף".

זה בסדר: הסורים יודעים

כאשר הופיעה הסירה השניה, היתה השעה כבר קרוב לחצות. יחד ניסו שני הצוותות לחלץ את הסירה התקועה, לגרור אותה בעזרת כבל עבה. לשוא. מכיון החוף נראו

גוויות השוטרים מורנו וסימון לא יריות בודדות, באקראי

דייגים ישראליים בחיפוי משטרה, מול הסורים

הטיאטוא היה זמני

יריות וקריאות-גיד

אורבים ניצלו את ההזדמנות. הם קפצו לתוך המים, עלו על הסירות העזובות. שעה ארוכה לאחר מכן נשמעו הדי יריות וקריאות-גיד מכיוון הסירות. לבסוף ירדו שוב המתקיפים למים, החלו גוררים את הסירות. רק מ. ח. 32 יכלה לזוז; הסירה הראשונה נשארה תקועה כמקודם.

הסורים משכו את הסירה לאורך החוף, העלוה בשפך וואדי אל-זאקה, שני קילומטרים אל תוך השטח הסורי. בסירה נשארו שתי גחיות משוסעות, נקובות ככברה מקליעים, בתוך שלולית דם שכיסתה את כל תחתית הסירה, בעובי של שני סנטימטרים.

האודטימזום

שעות המעטות שעברו מזמן ההתקפה עד שקיעת השמש, היה המרחב קרוב יותר למלחמה מאשר היה מזה חודשים רבים. נציגי ישראל, שכלו לחזות בכל התפתחות העניינים מרחוק, תבעו את החזרת הסירות והשוטרים תוך שעתים, אחרת — תהיה ישראל חופשית לפעול כראות עיניה, "בכל חומרה".

כי הפעם היה ברור שמיבצע טיאטוא שני, נגד מוצבי הסורים, לא יחסל את הסכנה המרחפת על הכנרת. פעולת התגמול האחרונה, שהסעירה את הארץ ואת העולם, השאירה בכל זאת את השטח בידי הסורים, לא שינתה את המצב. דייגי ישראל שיצאו למקום הדייג הפורה ביותר בכנרת, ידעו כי בכל עת עלולים הסורים לפתוח שוב אש.

לאחר הטבח לא נשאר לישראל הפעם אלא לפנות למועצת הבטחון — אותו גוף שניצגו במקום לא יכלו למנוע את הרצח.

הרפתקאות

חזרה מים המוות

שרשרת הרי אדום המתמשכת מזרחה ל' ערבה הישראלית, בתוך גבולה של מדינת הירדן, היותה מאז ומתמיד מרכז משיכה חזק לנוער ישראלי, ומטרה למספר רב של טיולי נועזים.

אולם מאז נרצחו חמישה צעירים ישראליים בדרכם לפטרה, העיר הנבטית החצובה בסלע, לפני חמש שנים, פסקו הטיולים הבליתי חוקיים אל מעבר לגבול.

השנה, היה נופם של הרי אדום מיוחד במיניו, שימש נושא לכיסופים כמוסים של ה' עוברים ערבה. בפעם הראשונה מזה עשרות שנים, כיסה שלג סמיך את ההרים, הו' סוף ברק ווהר רבגוניותם.

השבוע נודע על נסיון נוסף לחזור אל מיס' תרי הרי אדום, בדרך מקורית, שרק בדרך נס לא הסתיימה באסון.

אברהם שפיץ (19), צעיר תל-אביבי המש' רת כיום בנח"ל, היה ידוע בין חבריו כי

למריאת עין לא הצליח בעלי-ההוקסהאל להוציא את הבניין ממנועי הטרקטורים. או' לם לא קל למרוז במפא"י. על פי בקשתם של בני ג'י, וחבריו לא נתקבלו שום החלטות.

בקול נמוך, "האם אתם בכלל עוד חברים מפא"י?" שאל לוי אשכול בהתמרמרות. ענה לו אחד המשתתפים: "או שמנהיגי מפא"י ירדו לבר, יפנו את מקומם לכוחות צעירים, או שיבוא בגין ויטלסם!"

אולם הוא אמר את הדברים בקול נמוך, בשיחה פרטית.

מנוון

הדרך לעזה

פקיד-הרישום בתל-אביב גירד את פדתו. לפניו עמדה צעירה צברית שביקשה פנקס זיהוי. פרטיה היו רגילים, מלבד אחד: היא נולדה בעזה. איפה נמצאת עזה? הפקיד נזכר שאינה בישראל. הרושג ארץ-ישראל שוב אינו קיים. אולם הפקיד גם רצה לרשום כארץ-הלידה "מצריים".

אחרי ההרור קל רשם הפקיד: מקום ה' לידה — עזה.

ווקסהאל מול טרקטורים. במרד ה' ראשון הטיף אברהם עופר לסוציאליזם, ל' הלאמת קופת-חולים ומפעלי ההסתדרות. ה' פעם היה מחוכם יותר: הוא מתח ביקורת על הדמוקרטיה במפלגה, דרש בחירת בעלי-התפקידים בבחירות חשאיות במקום מינויים מלמעלה. אולם הוא רק נסחף בורם: היוזמה האמיתית יצאה הפעם מבני-המושיבים, הצלי' חה לאחד, לפי שעה, את כל החוגים לדרו אחד.

כשפורצת שריפה במפלגה, מוכנים מכבי' האש המקצועיים: יונה כסה פרוץ-השיער ורפאל בש הצנום. הם שפכו שמן מליצי על הגלים הסוערים. אולם הצמרת לא הסתפקה בכך: הווקסהאל של בני ג'י. והמכונות ה' כחולה הגדולה של אשכול עמדו לפני ה' אולם.

כשגמרו בעלי-הטרקטורים את נאומיהם ה' מקציפים (מאיר רבינוביץ: "חברי המפלגה ב' זים למפא"י!" אשר ידלין: "קבוצות לחץ במפלגה גורמות לביזבוז כספי המדינה!") קם בני ג'י, ביקש בצנע את רשות הדיבור, הסביר לצעירים שבצעם הם רוצים רק את אשר רצה הוא מאז ומעולם.

מי שניקר: הארץ

בשבוע שעבר עשה הארץ מעשה הסרת-קידים בעתונות העברית: לאחר השמעה בלתי מרוסנת על שורת המתנדבים והעולם הזה, סרב העתון במפורש להדפיס את תשובותיהם הענייניות של שני גופים ציבוריים אלה, בניגוד מוחלט לכללי היסוד של המוסר הציבורי. הארץ, שהקדיש בשעתו מקום נרחב למכתביו של הממסך הכללי של המשטרה יחוקאל סהר על אותן הפרשות, נקט בכך עמדה חד-צדדית מובהקת. העתון, שעורכו, גרשום שוקן, הינו חבר מכובד בקואליציה הממשלתית, לא מצא לנכון לנקוט בפרשה זו על פי הכללים היסודיים של המוסר העיתונאי והציבורי.

העולם הזה, שהחליט להפסיק את פרסומו בפרשה זאת עם העברת הטיפול בה לבית-המשפט, נאלץ בכל זאת לחזור ולדון בעניין, נוכח התנהגותו זאת של הארץ. אולם גם עתה יימנע העולם הזה מפירסום עובדות חדשות, שנושפו בהמשך החקירה, כדי לא להפריע בצורה זו לניהול המערכה המשפטית. כל העובדות המתפרסמות בעמודים אלה אינן, איפוא, אלא סיכום של מה שפורסם כבר ושל מה שהיה מונח לעיני כתב הארץ לפני פירסום מאמריו. מאחר שקוראי הארץ, המעוניינים לדעת את האמת, לא יוכלו למצוא אותה על דפי עתונם — מוגש להם בזאת מכתבה של מערכת העולם הזה שלא פורסם בהארץ:

„מאמרו של שבתי טבת 'עמוס בן גוריון': קרבן הרצח בדיבה' נכתב בסגנון המונע מראש כל רצון להתחכך אמו. הארץ, יותר מכל עתון אחר, היה חייב לזכור כי השחרת פני המתחכך אינה יכולה לבוא במקום דיון ענייני, או אפילו כסיוע לו. בעבר הלא-רחוק הואשם הארץ,

זכור, כי עמדתו המתונה בענייני בטחון נובעת מכך שבניין המערכת עומד ברחוב מזא"ה בתל-אביב ולא על הגבול. האם יקבל הארץ בברכה התפתחות בה יעבור כל ויכוח ציבורי על עניינים מרכזיים בחיינו לפסים אלה? מלים כמו „מופקר“ או „קולמוס מורעל“ יכולות להישמע, וכבר נשמעו בעבר, לא רק נגד העולם הזה, אלא גם נגד הארץ. הן שייכות ללכסיקון של הדור ז"ל, יותר מאשר לסגנון הרציני בדרך כלל של עיתון כהארץ, שאיש מקוראיו לא היה רוצה לראותו נגרר לפולמוס קנטרני בנוסח זה.

„אף על פי כן, מאחר שבמאמר הנ"ל היו כלולות גם כמה השגות ענייניות על פירסומי העולם הזה, נענה עליהן כאן כסדר הדברים במאמר.

„אין זה נכון ש„מספר 953 הודפס ב-15.500 ספסים — יותר מאשר בשבוע רגיל.“ האמת הפשוטה היא כי גליון זה הודפס ב-19.500 ספסים, וזו היתה מיכסת ההדפסה הרגילה בהחלט באותה תקופה. לאישור עובדות אלה, נהיה מוכנים להציג בפני סופר הארץ, או כל מעוניין אחר, את חשבונות הדפוס הנוגעים לשבועות הנידונים. נכון, לעומת זאת, שגליון זה אול מן השוק יום וחצי לאחר הופעתו בגלל העניין הרב שהציבור גילה בפרשה. תמוה מאיין שאב מר טבת את האינפורמציה המוטעה והמטעה שלו. אילו ביקש אותה במקורה, היה מקבלה ללא קושי.“

להלן קטעים ממאמרי ההגנה של הארץ על עמוס בן-גוריון, ובציוד השמאלי תשובת העולם הזה, כפי שנוסחו במכתב למערכת הארץ, בתוספת תשובות לאמרו השני של שבתי טבת, שפורסם לאחר שיגור המכתב.

תה זאת לא ב-11 באוקטובר 1952 אלא ב-21 באוקטובר 1951.

עלולה ליפול תמיד, ואנו הראשונים להצטרף עליה בכל לב ולשמוח על תיקונה בהזדמנות זאת. היינו מזדריים לתקן אותה בעצמנו, אילו העיר מר טבת את תשומת לבו לכך, שעה שביקר ביקור חטוף במערכת לקבלת אינפורמציה למאמרו אלה. אלא שאז היה מצטמצם באורח מסוכן החומר הממלא את מאמרו. לא נותר לנו אלא להוסיף כי התאריך שהיה בידינו נלקח מהלוח העברי, וחלה בו טעות של שנה שלמה בדיוק — היינו טעות של אות אחת.

דא עקא, שסביב טעות זאת בונה מר טבת תלי תלים של השערות הקלוטות מן האחרי. נוכח אלה יש להשיב, כי אין בטעות זאת, המצערת כשלעצמה, שום דבר היכול לשנות ביסוד את התמונה הכללית של אותה פרשה. נכון כי מר בן-גוריון הצטרף רשמית לכורים רק כחצי שנה לאחר פרשה זו. אולם ידיו ושותפו, מר ישעיהו ירקוני, סיפר לא פעם בסומבי, ואף חזר על כך באוזני חוקרי העולם הזה, כי מר בן-גוריון היה שותף לעסקי הזיפוף עוד זמן רב לפני התאריך שפורסם כחוק ב"רשומות.

אם כי מבחינת המוסר הציבורי יש בלי ספק להצטרף על העדרו של חוק כזה, בפרט לגבי המשטרה, הבאה במגע או היכולה לבוא במגע עם כל עסק בישראל, בתוקף תפקידה. אולם אין זו אלא העמדת פנים מצד מר טבת לסעוץ כאילו מישוה האשים את מר בן-גוריון בעבירה על חוק מעין זה, שאיננו קיים. מר בן-גוריון הואשם במפורש בקיום יחסי חברות ושותפות עסקית עם אנשים החשודים כעבריינים, אשר עניינם לא הגיע לבירור משפטי. זהו הנושא העומד לדיון — לא עצם זכותו של מר בן-גוריון להשקיע כספיו.

„התחפרות קרתנית!“

... יותר ההאשמות, התידודות עם עבריינים, חיי הווללות, קבלת מ" תנות חינם ונטילת שלל ברמלה 1948, מבוססות על התחפרות קרתנית... יותר מאשר על עוב" דות של ממש והוראות החוק.

יחסי חברות ושותפות

אין בישראל חוק האוסר על קציני משטרה להשקיע את כספם במפעלים כלכליים, במניות ובני כסי דלא ניידים... שהיה זו אך צביעות לומר כי בעוד שמנגנון המדינה כולו רשאי להשקיע כס" 19, אסור הדבר על המשטרה.

פרשת „צור“

(העולם הזה) מסמך פרשה של סכסוך בין עיריית תל-אביב לבין קבוצות לכריית זיפוף ו" לבין עצמן לפרשה של נסיון הש" בתה של כריית זיפוף, שתי פ" רשות שרק הרצון לענות יכול להצדיק את הסמכתן, וכך לרמוז שבית-הדין הגבוה לצדק כאילו חיזוה דעה שלילית על ענייני ה" זיפוף של עמוס בן-גוריון.

הצו על תנאי

המשטרה התערבה (בסכסוך) בין המרכז למכירת זיפוף לבין כורים) כדי לבצע פסק דין של בורר יחיד... המשטרה התערבה כדי לאכוף את מסקנות הבוררות. בית-הדין הגבוה לצדק קבע שעל המשטרה לקבל הודאה מבית- משפט מוסמך כדי לאכוף מסק" נות של בוררות.

התאריך המוטעה

העולם הזה מעוות במספר 954 תאריך מריעו כי לחוד את קול" מוסר לפגיעת מוות... משטרת כפר-סבא שהתערבה בסכסוך בין כורים וכורי זיפוף אחרים, עש"

נוכחות עמוס בן-גוריון

העולם הזה מצטרף לקבוצ כי אין אמת בטעות מר טבת, כאילו לא נוכחו מר ירקוני ומר בן-גוריון במקום, בשעת פעולת המשטרה ומאסר חברי המרכז למכירת זיפוף. לא ברור מדוע מנסה מר טבת לתת מהלכים לגירסה זאת, בעוד שמר ירקוני עצמו אישר בפני חוקרי העולם הזה כי גם הוא וגם מר בן-גוריון נכחו במקום בשעת פעולת המשטרה נגד חברי המרכז, המסוכסכים עם כורים.

כשעצרה המשטרה את המש" ביתים לא נכח ישעיהו ירקוני ו" משיאל לא יכול עמוס בן-גוריון לשבת במכוניתו. באותה שעת בוקר היה עמוס בן-גוריון בדרכו מביתו למטה הארצי של המש" טרה.

משפטו האחרון של מר טבת הוא מלאכת מחשבת של טישטוש והעלמה. מה שברוב צניעותו, אין מר טבת מציין, הוא כי הדרך מביתו של מר בן-גוריון (באותו זמן: חילת ליגום) אל מטה המשטרה בתל-אביב מולי" כה על שני מכרות הזיפוף של חברת כורים. מכל מקום, עובדה שאין לערער עליה היא כי באותו בוקר נעצר מר בן-גוריון, בדרכו זו, בתחנת-הביניים שבמקום המ" הומה, והגיע לעבודתו הרגילה במטה באיחור כלשהו.

המרכז איים כי ישרוף את ה" מחפר של כורים... זו פנתה לעו" רת המשטרה, ותחנת כפר-סבא ביקרה במכרה כדי להוכיח אם נשקפת סכנה לסדר ולרכוש.

הרקע לסיכסוך

מר טבת מתעלם לגמרי מן הרקע האמיתי של פעולת המשטרה. עובדה היא, כי לחברת כורים ניתן זכיון לכריית זיפוף בשטח סמוך יותר לתל-אביב ומשום כך גם מבטיח הכנסות רבות יותר, בעוד שלמרכז סירבו לתת רשיון לכרייה באותו שטח, למרות שביקש זאת במועד מוקדם יותר. על רקע זה פרץ הסיכסוך, והתער" בותה של המשטרה אינה יכולה להחשב כפעולה שיג"ר תית בהחלט, כפי שמר טבת מנסה לתאר אותה. גם היקפה איננו רגיל. לא לכל סיכסוך מסחרי בלתי-חשוב רואה המשטרה אפשרות להפריש עשרות שוטרים ל" פעולה.

כאן יש להגיש כי בסיכסוך של המרכז וחברת צור, שהוכר קודם לכן, הוזהרה המשטרה שלא להתערב בסיכסוכים מעין אלה ללא פקודה מבית-המשפט. מכאן מתבררת שייכותה של פרשת צור ליריעה כולה. בכל זאת לא היססה המשטרה לחזור על פעולה דומה — והפעם בעסק השיקר ישירות לידינו של מר בן-גוריון.

בין שמונה שותפי כורים כיום אין אף לחייתן אחז, ומעולם לא היה בה כזה.

מה זה לוייתן?

אין הגדרה מדויקת למושג „לוייתן“ מחוץ לתחומי הזואולוגיה. אולם עובדה היא, כי בין חברי כורים היו וישנם אנשים שהוגע להרבה מאות אלפי ל"י.

ערך המניות

המייסדים השקיעו כל אחד ב' שעטו ל"י 150 עמוס בן גוריון שילם בשנת 1952 עבור חלקו 1400 ל"י. חברות בכורים לא נחשבה אף פעם למציאה גדולה. חברים רבים בשותפות עזבה ומכרו את חלקם תמורת 300 ל"י, בשני הראשונות לקיומה... שווי זכותו של עמוס בן גוריון בכור רים נאמד ב"5000 ל"י.

מר טבת קובע בראשית הדברים כי השותפות נתגלתה כעסק כושל, ומיד לאחר מכן הוא קובע כי מר בן גוריון שילם בכל זאת בעד כניסה לעסק כושל זה (כעבור שנים אחדות) סכום של 1400 ל"י. הוא ממנה את עצמו למעריך נכסים וקובע כי ערך חלקו של מר בן גוריון הוא 5000 ל"י. העסק הכושל הפך, כנראה, למשגשג מאד, מאז הצטרף אליו מר בן גוריון כשותף בלתי-פעיל, אם ערך הרכוש עלה תוך שלוש שנים ב"357%.

מר טבת אינו תוהה אף לרגע על השאלה מגין לקח מר בן גוריון, בעל המשכורת הצנועה, את הסכום הדרוש אפילו לפי גרסתו. גם כעניין זה מסר מר ירקוני בגילוי-לב לחוקרי העולם הזה כי הוא שהשיג למר בן גוריון ל" צורך זה הלוואה בבנק הלוואה וחיסכון, שמר ירקוני קשור בו בקשרים עסקיים אמיצים, על שם אשתו של מר בן גוריון. הגבלות האשראי החוקיות לא עמדו ל" מכשול במקרה זה.

העבר הקרבי

עמוס בן גוריון, ששירת בצבא הבריטי שש שנים במלחמת ה' עולט השניה והיה מפקד פלוגה קרבית בבריגדה היהודית, הש' תתף כרביסרן בחטיבת קריית ב' מלחמת העצמאות. הוא חוייל ל" משטרה לאחר קרבות הדמים ו' לאחר קרבות עשרת הימים... מ' פקד קריית, אלוף מנהיג מיכאל בנגל, הקדיש את ספר החטיבה לעמוס בן גוריון בכתב יד: "מוקדש לזה שפעל מאחורי קווי האויב."

מפקד הפלוגה הקרבית, בן 28, מחטיבת קריית, "חוייל" למשטרה, כפי שמכנה זאת בפיקוחו מר טבת, עוד לפני מרבית הקרבות המכריעים ולפני שנפלו מרבית חילי מלחמת תש"ח, וכשהגיוס לצה"ל היה בתחילתו. לאחר "חילול" של מר בן גוריון למשטרת פתח-תקווה, התקיימו הקרבות על חוליקאת, משלטי הצומת, מש' טרת עיראק סוידאן, פלוגה, כיבוש נצרת ומרבית ה' גליל, פלישה ללבנון, הקרבות במבואות עזה, כיבוש באר-שבע, הפלישה לאבר-עגילה ואל-עריש ומיבצע אילת. לאלוף בנגל, מידידי האישיים של מר בן גוריון, היו בודאי טעמים משלו להקדשת ספר החטיבה. עובדה היא שמר בן גוריון לא השתתף בשום קרב רציני גם בזמן שירותו הקצר בצה"ל.

הווייה של ליגום

התיאור שמקדיש מר טבת לייסורי מגוריו של מר בן גוריון מעורר רחמים ממש. קשה להבין מאין שאב מר בן גוריון את עוז הרוח והעצמות הנפש לנסוע מי בוקר 12 קילומטרים במכונית משטרה צמודה, מפתח תקווה לעבודתו בתל-אביב. אין פלא שכעבור שנתיים הגיעו מים עד נפש והמשטרה נאלצה להתחשב בו ו' להעבירו לגור בהרצליה, הרחוקה מתל-אביב 11 קילומטר בלבד. לאור חיוניותו של חסכון חשוב זה, אפשר גם להבין את "אחת מטעויות השיפוט המצערות ביותר של משטרת ישראל", כפי שמר טבת מכנה את פרשת החיליה של ליגום.

בהמלצת אחרות הבכירה הש' כיר את הדירה (שקיבל בשיכון החיילים המשוחררים ביד אליהו) למשפחה צעירה... באביב 1949 ביקש לחזור לדירתו ביד אליהו. אך משפחת הדיירים מיאנה לפ' נות את הדירה... ועמוס בן ג' ריון הוסיף לגור במבצר סיגארט שבפתח-תקווה ולנסוע לעבודתו נות את הדירה... ועמוס בן ג' ריון הוסיף לגור במבצר סיגארט שבפתח-תקווה ולנסוע לעבודתו כן. בקיץ 1951 נחלץ לעדותו סגן המפקח הכללי דאז, יוסף נחמיאס. הוא העלה את ההצעה שעמוס בן גוריון יתגורר בדי' רה המרווחת של שלום ליגום ש' זה אך נבנתה באיזור הפיתוח ב' הרצליה... הצעתו של סגן המפ' קח הכללי דאז הביאה בעיקבו' תיה את אחת מטעויות השיפוט המצערות ביותר של משטרת יש' ראל.

המדרת הדיירים

לאחר שהוציא בית-המשפט המחוזי צו מניעה האוסר על ה' דיירים (בדירה שביד אליהו) להשכיר את הדירה, ביקש עורך' הדין של עמוס בן גוריון את מש' טרת תל-אביב שתוודא אם אכן לא הושכרה הדירה בניגוד לצו' המניעה. בקשות כאלה הן מעשי' שגרה.

הרכוש הנמוש

האפוסטרופוס לנכסי נפקדים דב שפירא מונה לתפקידו ב'15 ביולי 1948... עמוס בן גוריון עיקר הגנתו של מר טבת בפרשת שוד הרכוש הנמוש היא: כולם עשו כך. מי שסבור כי עובדת היות הפשע נפוץ מזכה את העבריין היחיד, יכול להסתפק בטענה

רכש במחסני האפוסטרופוס ברמ' לה, באוגוסט 1948, ארבע כור' סאות, מיטה, שולחן לילה, שול' חן עגול, ספת-ישיבה, מנורה ומ' קדר חשמלי שבור שקיבלו אר' בע רגל מעוקבות והמנוע שלו שבור... התמורה היתה 78 ל"י דאז, שערך היה משכורת של שני חדשים של סגן מפקח מח' זי.

הסיפור (העולם הזה 956) ש' עמוס בן גוריון אסר על הסמל האפסנאי רכישה לעצמו היא בדייה מעיקרה. באותו מעמד ר' כש קצין האפסנאות של המחוז גרשון מאירי שתי כרסאות.

הברות האמיתית

הסיפור בדוי באמת. לכן לא פורסם בהעולם הזה. שם היה כתוב: "כאשר, בשעת ההעמסה הראשונה, ביקש אחד הסבלים רשות לקחת לעצמו כורסה אחת, ענה לו מפקדו בועז חדור צדק וטוהר-המידות: זה אסור!" לא הוזכר כל סמל אפסנאי או קצין אפסנאי בשם גרשון מאירי, לא ברור מדוע בועז קובע המשטרה על ראש מזמיני המאמר.

מניין בא הכסף?

היו שירצו לדעת כיצד נכנס עמוס בן גוריון לדירתו בשיכון ברמת-גן, בשנת 1953. הדירה עלתה 6800 ל"י, ולאחר שיפורים הסתכמה ב"7500 ל"י. 4000 ל"י קיבל מתנה מהוריו ואת היתר מימן בעזרת משכנתא: 1500 ל"י מהבנק האפוטיקאי, 700 ל"י הלוואה מהאוצר במסגרת הלוואות לשיכון הניתנות לנשים רים, 300 ל"י קיבל מקרן ההלי' וואות של השוטרים, והיתר (אלף ל"י) מחסכונות, בהם 700 ל"י שקיבל דמי שכירות מהדירה ב' יד אליהו. הדיירים, שדרו בדירה מאוגוסט 1948 עד ספטמבר 1955, שילמו לעמוס בן גוריון בעד כל התקופה הארוכה כ" 1400 ל"י. דמי הפינוי ששילם להם... היו גדולים פי כמה.

השפעה על החקירה

כיצד יוכל עמוס בן גוריון ל' הוכיח שהחוקר הושפע או לא הושפע מחברותו (של עמוס) עם ירקוני, או עם כל אדם אחר? השאלה היתה צריכה להיות אם עמוס בן גוריון יוכל להוכיח כי לא התערב בבירור, כדי להשפיע על החוקרים. על כך יכול היה עמוס בן גוריון להשיב בשלילה. הקצינים שסיפלו בבירור... מ' אשרים אף הם שסגן המפקח ה' ככלי לא התערב בבירור.

טמפרטורה של יחסים

העובדה היא, מכל מקום, ש' עמוס בן גוריון לא קיים מעולם יחסים "חמים" עם מר ליגום, ובוודאי לא במשך השנתיים וחצי האחרונות.

זו. אולם במידה שמר טבת מנסה לשכנע את אלה שאינם סבורים כך, הרי העובדות שלו צולעות ביותר. גם מתוך התאריכים שמביא מר טבת, גלוי לעין כי מר בן גוריון, שאך זה "חוייל" למשטרה, הוציא את הרהיטים זמן רב לפני שהיה קיים למעשה כל מנגנון סדיר של האפוסטרופוס. מה שמר טבת מכנה בשם "מחסני האפוסטרופוס ברמלה" היה לאמיתו של דבר בית בן שת קומות, 12 חדרים, שהוכן עליידי אחד מעשירי הערבים בארץ, השייך שוקרי ריזיק, לחתונת בתו. לדברי עדי ראיה, היה בית זה מלא מפה לפה רהיטים חדשים ו' יקרים, שכללו גם שני מקררים חשמליים חדשים. מכל מקום דבר אחד ברור: לא היה ב"מחסני האפוסטרופוס" אף פקיד או מפקח רשמי אחד של האפוסטרופוס, שעה שמר בן גוריון הורה להעמיס את רהיטי ריזיק על רכב המשטרה. הקבלה שבירו של מר בן גוריון ניתנה לאחר מעשה, למען הזהירות.

הסיפור בדוי באמת

הסיפור בדוי באמת. לכן לא פורסם בהעולם הזה. שם היה כתוב: "כאשר, בשעת ההעמסה הראשונה, ביקש אחד הסבלים רשות לקחת לעצמו כורסה אחת, ענה לו מפקדו בועז חדור צדק וטוהר-המידות: זה אסור!" לא הוזכר כל סמל אפסנאי או קצין אפסנאי בשם גרשון מאירי, לא ברור מדוע בועז קובע המשטרה על ראש מזמיני המאמר.

מניין בא הכסף?

לא ניכנס לשאלה מהיכן נמצאו להורי עמוס בן גוריון 4000 ל"י מיותרות. אולם משפע המספרים שצוטטו בערבוביה עליידי מר טבת, מצטיירת תמונה המעוררת חשדות נוספים על כל אלה שהיו קיימים קודם לכן. מסתבר שמר עמוס בן גוריון, הידוע היטב כחובב בילויים יקרים במודרניזציה וכדומה, היה אדם חסכני למופת. מלבד 1400 הל"י שחסך על מנת להשקיע — לפי גירסת מר טבת — בכורים, הצליח מר בן גוריון לחסוך ממשכ"ר רתו הנועמה את הסכום ששילם בעד רהיטי האפוסטרופוס (שערכו, לדברי מר טבת, כחודשיים משכורת או 600 ל"י כיום) וכך עוד אלף ל"י שהושקעו בדירתו החדשה ברמת-גן. וכל החסכונות האלה, נחסכו למרות העובדה שעליו לשלם מדי חודש את המשכנתא על דירתו ביד אליהו (ל"30 שנה), את הלוואה של 1500 הל"י מה' בנק האפוטקאי, את הלוואה שקיבל מהאוצר ואת הלוואה מקרן הלוואות של השוטרים. בשארית המש' כורת, עוד הצליח מר בן גוריון לפרנס משפחה בת ארבע נפשות. אכן, דוגמה גאה של מועט המחזיק את המרובה.

השפעה על החקירה

אם ימצא חוקר אחד במשטרה שיגיד כי עמוס בן גוריון נתן לו הוראה לסגור את התיק של שותפו, הרי הוא זכאי לאות גיבורי ישראל. אולם אין כל צורך בנבירה זו. לא חשוב כלל אם עמוס בן גוריון התערב להלכה או למעשה, או שלא התערב לכא רה כלל. העובדה הקובעת היא שהחוקר ידע כי האיש נגדו הוא מנהל חקירה הוא שותפו וידידו הקרוב של האיש השליט במשטרה, האדם שהעלאתו בדרגה או סילוקו מן החיל תלויים בו במישרין. ההאשמה נגד עמוס בן גוריון היא שלא ניתק מייד את יחסיו החברתיים והעסקיים עם אדם שנחקר עליידי המשטרה ומצא עלידה חשוד בעבירות פליליות. כעצם עובדה זו מונה גם שבת טבת.

טמפרטורה של יחסים

בניגוד לטמפרטורה, אין אפשרות למדוד יחסים במדחום. מה שהשורה כינתה בשם "יחסים חמים" — פירושו בילוי משותף, לעתים קרובות, בכארים ובמקומות ששעועים אחרים, מלווה בשתייה כדת. עובדה זו אושרה בפירוש עליידי כל הנוגעים בדבר, וכן עליידי בעלי הבארים. יחסים אלה חורגים בודאי מן המקובל בין בעלי-בית לבן דייר-חנימ, "שלא הכירו זה את זה לפני השכירות".

ממש כשם שחייבה את העולם הזה, להפסיק את פירושו גילויי בפרשות אלה. תמוה על מה ראה הארץ צורך להגיש סעד משפטי מעין זה לאחד הצדדים במשפט העומד להידון, וכיצד הירשה לעצמו להשחיר בצורה כה בלתי-הולמת את פניו של הצד השני במשפט זה. האין הארץ סומך בלב שלם על בית-המשפט, שבפניו עומדת הפרשה, להתברר?

בכבוד רב
מערכת העולם הזה.

הוא שכב כל הלילה. גופיתו של זכריה דוגמא היתה מונחת משך לילה תמים ליד גדר ביתו, שם גילוהו עם בוקר, בעת שאשתו, מרים, ישנה בשלוה בביתה של בתה.

הוא התחיל לקלל אותי ודחף אותי ואמר שהייתי אצל השכן שלמה בנש ויש אצלו בחורים והוא עושה ממני ביונס. התרגזתי והתעסקתי אתו במכות. זרקתי לו אבן והוא נפצע.

באותו רגע בא בן אחי יונתן לוי מקרית בנימין, מפני ששמע צעקות ורצה לעזור לי כי אני אשה ודודה שלו. יתכן ובזמן שהספיד בינינו נתן לבעלי מכה.

אני יודעת שאני מודה באשמה בגלל בעלי, וזה רק מהלחץ של החיים שלי שהיו תמיד ממורמרים. לא גמרו בינינו לא רבנות ולא אף אחד.

הלכתי לישון. לאחר הודאה זו, ערכה המשטרה פגישה בין הנאשמת לבין בן אחיה יונתן לוי. הפגישה נערכה בתחנת המשטרה וכל השיחה בין השניים הוקלטה. המשטרה גימקה הקלטה זו בטענה שהיא חופשה הור כחות נוספות נגד השניים.

יום לאחר הפגישה, ביקשה מרים דוגמא למסור הצהרה אחרת מהצהרתה הראשונה. אמרה היא:

„אני מרגישה מוסר. אני מרגישה אשמה. בשביל זה אני רוצה לספר את האמת. באר תו לילה כשהזרתי הביתה ובעלי התחיל לי קלל אותי, עמד לי אותו רגע משהו בראש והתרגזתי והתחילי להתעצבן בעצמי. איהו חיים יש לי. באותו רגע בא ילד של אחי, הוא בחור שכבר התחתן, וסיפרתי לו הכל איך שבעלי העליב אותי וקרא לי זונה.

הוא אמר לי שיעזור לי. לא בענין רצח. חשבתי שהוא סתם יאיים עליי. נשארתי בי חצר ובעלי היה שוכב שיכור עם פיגימה על המיטה. הוא הרביץ לו כמה שהרביץ. כש נכנסתי לחדר ראיתי את בעלי שוכב פתאום בשקט.

אמרתי ליונתן: מה עשית? אני לא אמרתי לך לעשות ככה. יונתן אמר לי שאין לי כלום שהוא קצת עייף ולא זו. הוא אמר לי שאצא ביחד אתו החוצה, אולי בעלי מתעלף. ישכנו בחצר עד שעה 12 בלילה, עד אחרי שהשכנה מזל חזרה מהקולנוע והיה כבר חור שך בסביבה. או יונתן לקח את בעלי על ידיים שלו והוציא אותו החוצה על הבית של בנש, וישב על ידו.

אני נכנסתי מרוב פחד אל בתי. הערתי אותה והיא פתחה לי את הדלת ונכנסתי לי שון אצלה.

בבוקר העירו אותי ואמרו לי שראו את בעלי מת. אני בבוקר ניקיתי את החדר מן הדם ורחצתי את הסדין והבגדים שלי.

אני הרבה מצטערת והלב כואב. אני סבלתי מספיק בחיים וזה היה שטות גדול ואלוהים ירחם עלי. אני לא רציתי להפיל את יונתן ובשביל זה לא סיפרתי כל מיני דברים. ובתי יונה, בחיי אלוהים, לא אשמה ולא יודעת כלום והיא בטיפול של הלימה למלאמה בשחפת וחולה מסכנה.

מכונת השמלית. נוסף לשתי הודאות אלו, שנתנה במשטרה, הודתה מרים פעם נוספת בלשכתו הפרטית של שופט השלום יהודה טרייביש לאחר שהתביישה לדבר בפני גי הקהל.

גם בהודאה זו נמצאו סתירות לעדויותיה הקודמות. אמר סניגורה של הנאשמת, עורך דין אליהו מרינסקי ממשרד עורך הדין תמיר: „על הנאשמת הופעל לחץ ופיתוי מצד קציני המשטרה. איימו עליה שאם לא תמסור הודאה, ישימו אותה בתוך מכונת השמלית ויעשו לה זריקות.“

אף על פי כן, היה ברור כי רצח זכריה דוגמא לא היה רצח לדוגמא.

עושים ממני ביונס. היה לי רע מאוד והייתי מאוד עצבנית. ואני אשה הגונה שכל אחד מכיר אותי, לא הולכת עם בחורים, רק לפעמים הולכת לשכנים או לקולנוע.

אבל לבעלי הזקן היו כל מיני מחשבות לא טובות עלי שאני עושה דברים שונים אחרים גבו. היו לו כל מיני דמיונות. למשל, הוא לא סבל שאני מחלבת כמו כן אדם. אני עובדת ומרויחה ומותר לי להתלבש כמו שצריך. הוא לא יכול להבין את זה.

באותו ערב בשעה 9.30 הוא בא מהרחוב ואני במקרה לא הייתי בבית. הייתי בשכונה. הלכתי אצל מישהו שיבוא ויסדר לי חוט של חשמל. כשבאתי הביתה אמר לי: הבת שלך חיפשה אותך ואת בטח היית אצל מישהו וכששמע שמחפשים אותך החביא אותך.

• מניסואים קודמים

כך שכב בערי. בתצלום משטרתי שנועד לשחזר את מאורעות ליל הרצח, מדגימה מרים דוגמא כיצד שכב בענה בעת שהוכה.

הבית בחולות. בית הזוג דוגמא, רכושה של מרים, בו נרצח זכריה בעלה, שימש כסלע מחלוקת נצחי במריבות בין בני הזוג.

אברהם מספר להם כשהיו נפגשים. **סירה ריקה.** מטה האו"ם הוזעק לעזרה במקום נמצאה סירת גומי ריקה.

לאחר שלושה ימי נדודים בהרי אדום הס' גיר אברהם שפיץ את עצמו בידי הירדנים, סיפר כי טעה בדרך. כעבור שבועיים הוחלף בשבוי ירדני, חזר לישראל.

פשעים סכסוך משפחתי

בית-הדין הרבני, לפניו הובאה תביעת זכריה דוגמא לקבלת גט פיטורין מאשתו, מרים, פסק: „על הזוג הגיל לשוב ולחיות בשלום בשקט ובשלוה ולכבד האחד את השני כבני ישראל כשרים. ובמקרה של מות, אם הבעל ימות ראשון, אזי האשה מתחייבת לעשות כל הדברים הנחוצים בחברה קדישא, ואם האשה ראשונה הבעל מתחייב באותם הדברים.“

חודשיים לאחר מתן פסק-הדין, נמצא זכריה דוגמא (65), שוכב ליד גדר ביתו בחולון, בפיומה ובכובע גרב, ללא נשימה. קבע ה' פאתולוג הממשלתי שהוועק למקום: „מצא-תי גופת גבר מזוקן במצב תוונה בינוני, ב' אורך של 170 סנטימטר. מצאתי פצעי קרע בריקה, שריטה בגב ושבר בגולגולת.“

אותה שעה עסקה מרים אשתו (43) במר-חק מטרים ספורים בכביסה. היא כססה כת-מי דם בכגדיה.

להלן מתפרסמים לראשונה סיפוריה השונים של מרים לוי-דוגמא, שטרם לשעבר, על מה שקדם לרצח בעלה.

תזריית בעדות. לאחר שהודתה בביצוע הפשע, חזרה בה מרים דוגמא, האשימה את בן אחיה, יונתן לוי, במכה שגרמה למות בעלה.

ההתקפה הנגדית של היועץ המשפטי לממשלת ישראל על "העולם הזה"

מי מבזה את בית המשפט?

בחוגים רחבים נחשב כהן לדמות קומית. אולם בידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל מרוכז כוח עצום. הוא המחליט לכאורה מהווה דבר זה סכנה גדולה מאד למדינה ולכל אחד מאזרחיה. מי פושע — ומי לא. כשנתון כוח כזה בידי אדם קטן ונקמץ.

שמטרתה להקל על הנאשמים בשבועת שקר כמו ד"ר קסטנר, לא נוגעת בכלל לחוק הראיות. התשובה היתה, על כן, אייזמת.

כמו תותח ורוגטקה

הצעת החוק השניה, זו שבאה למעשה להסל את היסודות של חקירת שתיוערכ ולסתום את הפה לעורכי דין בלתי נוחים, אמנם דומה לסעיף הצעת חוק הראיות הקודמת: כשם שתותח דומה לרוגטקה.

ההצעה הקודמת קבעה בסעיף 33: "רשאי בית המשפט להפסיק ולאסור כל חקירה הנוגעת לדעת בית המשפט לדברים שאינם נידונים..."

ההצעה הנוכחית: "בית המשפט יפסיק ויאסור כל חקירה אשר לדעתו אינה נוגעת לדברים העומדים להכרעה בתהליך

עלה על כולם השבועון האנגלי חסר-התפוצה של מפא"י, היר אנד נאו. שמירסם קאריקטורה של ילד המסתכל בתמונה. האם: הבט בתמונה זו של קסטנר! הפשע נראה על פניו! הבן: אמא, זה לא קסטנר. זה השופט הלוי!"

זה היה בזיון שעליו חלה במפורש התחייבות של חיים כהן להגיש משפט "אם מעליכם את בית הדין!" אולם הוא לא הגיב. הוא היה עסוק בהכנת כתב הערעור, שכלל עלבון חסר תקדים לבית המשפט. כתב חיים כהן: "עיוות הדין... השופט נהג שלא כהוגן!"

טעמו הטוב של היועץ

בחותו של היועץ המשפטי נוצר מצב בו שוב לא היה שום שופט בטוח מפני השמצות אישיות חמורות, אם פגע בידיו של היועץ המשפטי. כתב השבוע פרשן ידועות אחרונות על תפקידו של שופט-השלום משה פרץ, במשפט קסטנר הקטן:

"אם יחליט לזכות את ד"ר קסטנר, ימצא עצמו כופר בפסק דינו של נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, שקבע ברורות בפסק דינו כי קסטנר שיקר... ואם יחליט לקבל את התביעה, עלול הוא למצוא עצמו מותקף ומושפץ כד"ר הלוי..."

ידידי קסטנר לא היו היחידים שנהנו מגישתו הליברלית של היועץ המשפטי, גם ידידיו של עמוס בן-גוריון נהנו. בשבועיים האחרונים פירסם הארץ, לפי בקשתו האישית של משה שרת, שלושה מאמרי-השמצה קשים, שבאו להגן על עמוס בן-גוריון (ראה עמודים 7-6). כל מלה במאמרים אלה היה בזיון בית המשפט, כי כל העובדות הנזכרות מהות בסיס לתביעה משפטית נגד שורת המתנבים.

חיים כהן לא הגיב. כשנשאל השבוע בראיון מוקלט מדוע לא תבע את הארץ לדין, השיב קצת: "לא קראתי את המאמרים!" — דבר שמעיד על טעמו הטוב יותר מאשר על שקידה מקצועית.

כי היועץ המשפטי היה עסוק בקריאת חומר עתונאי מעניין יותר. לפניו היה מונח גליון של העולם הזה. הוא חיפש, חיפש, ולבסוף נדמה היה לו שמצא: ריאמר על פעולות המשטרה נגד דודו ועכנין (העולם הזה 958). זה היה המאמר שעירער, לדעת היועץ המשפטי, את יסודות המשפט בארץ, הייתה סכנה לכל הקורש והיקר. חיים כהן לא היסס רגע: זו הפעם הראשונה אחרי שלוש שנים, הגיש תביעה פלילית על בזיון בית המשפט. הנאשם: העולם הזה, עורכו וראש-המערכת שלו.

כנהוג במשרדו של חיים כהן, לא למדו הנאשמים על התביעה בדרך המשפטית. הם קראו עליה בעתונים. כמו רוב משפטי טיו של חיים כהן, שכבר גרמו צרות בלתי-ספורות לממשלתו, נמסר גם על משפט זה בדרך מיסתורית קודם כל לעתונות ולרדיו.

התשובה: אייזמת

אורי שמירסם תפקיד נעלה זה, התפנה היועץ המשפטי לעיסוק אחר: תשובה לטענת הגליון האחרון של העולם הזה (959), שהוא חותר תחת יסודות החוק בארץ, מחוקק חוקים הנותנים למעשה הכשר לעדות-שקר ולסתמת פיהם של עורכי-דין בלתי-רצויים.

היועץ המשפטי נאלץ להשיב. כנהוג אצל כל חבריו, בחר בבמה בה לא היה המאשים מיוצג, ובה לא היתה צפויה לו חקירת שתי וערב. הבמה: ראיין מוקלט בקול ישראל. אולם גם שם לא היה בטוח מפני שאלות בלתי-ניחות. שאל איש-מעריב שלום רונגפלד: "היו פרסומים שטענו שחוק הראיות החדש יש לו קשר עם ענינים אקטואליים... האם זה נכון?"

"לא דובים ולא יער!" נרגז היועץ המשפטי, והוסיף לכת את אחד מאוספי התירוצים הפחות משכנעים שנשמעו אייפעם אפילו בקול ישראל.

הסביר כהן: היתה לו הצעה לחוק-ראיות שלם חדש, אולם הוא התיאש מלהעבירו בשלמות ובכנסת. לכן החליט להעבירו חלקים-חלקים, ומכאן עבר לענין שאין לו כל קשר לשאלה. היה זה תמרון-הטעיה מוצלח. האמת: אין שום דמיון בין הצעת חוק הראיות של כהן, שפורסמה בסוף שנת 1952, לבין שני החוקים המוצעים עתה כדי להגן על קסטנר ועל שאר ידידי הממשלה מפני חקירות שתיוערכ והאשמות של שבועת-שקר. אחד משתי הצעות-החוקים (לתיקון דיני עונשין).

קוראי העולם הזה החפצים לדון בעצמם אם היה אקום כל שהוא להגשת תביעה זו, ימצאו את הכתבה הנדונה בגליון העולם הזה (958), בעמוד 6, בתת-מדור משטרה.

מר חיים כהן יש דעות ברורות מאד על העבירה הקרויה בזיון בית-הדין. הוא סבור כי אין לתבוע אדם לדין על עבירה זו. בתקופה הקצרה ובישת-המול בה כיהן לא רק כיועץ-משפטי אלא גם כשר-המשפטים, כינס את העתונאים והודיע להם במלים שלא השתמעו לשתי פנים:

"אין אני חושב גם בעתיד לתבוע עתונים או עתונאים לדין על בזיון בית-הדין, כל עוד החוק הקיים עודנו בתוקפו, אלא אם כן מעליבים את בית הדין" (הארץ, 25.9.52).

חיים כהן קיים הבטחה זו, גם כשהיה נדמה כי בזיון בית-הדין והעלבה אישית של השופטים הפכו לנוהג כללי במדינה. השופטים הושמצו בלשוני-הרחוב, עתונים ערכו

שער "העולם הזה" (829) משריפת עתונים

פסיכואנאליזה של נשיאי בתי המשפט. חיים כהן לא איבד את עשתונותו. הוא היה אריש.

לשופט, פני פושע

אחת מנקודות השיא של משפט קסטנר הגדול, שהוגש על-ידי חיים כהן, יצא השופט בנימין הלוי כמעט מכליו. המדובר היה בדו"ח סודי של משה שרת, שחיים כהן ניסה להגישו לבית המשפט. השופט סירב. כעבור כמה ימים פורסם הדו"ח בעתון מעריב, אשר עורכו היה אז ד"ר עזריאל קרליבך המנוח, בן-דודו של חיים כהן.

באותו זמן עצמו פירסם זמנים, עתונו הרשמי של שר המשפטים, זכרונות אישיים של ד"ר ישראל קסטנר, שטיפלו בפרשיות שעמדו במרכז המשפט.

קרא אז בנימין הלוי ביום ה-13 ביוני, 1954: "הפרסום הזה מהווה עבירה פלילית של בזיון בית המשפט... היועץ המשפטי מוסמך להגיש משפט פלילי נגד כל מי שאחראי לפרסום... אני משאיר ליועץ המשפטי לנקוט אותם צעדים משפטיים שיראה אותם לנכונים!"

היועץ המשפטי לא הגיב. הוא לא האמין בבזיונות בית המשפט — ביחוד כשבאו מצד אוהדי משה שרת וישראל קסטנר.

היועץ המשפטי גם לא איבד את שלוחתו האולימפית למחרת מתן פסק-הדין במשפט קסטנר, שהפך אותו לבריחה. מגיני קסטנר הקימו תומורת צורמת-אוזן של השמצות נגד השופט. בהארץ, העתון שעורכו הצטרף באותם הימים למפגת שרי-המשפטים, פורסמה סידרת המאמרים של ד"ר משה קרן, שכללה עלבונות אישיים תמורים לשופט הלוי. זאב לקוהיר, הפרשן הרשמי של קול-ישראל והלשון הקטנה של משה רשת, פירסם באמריקה ובגרמניה כי השופט הלוי נתן בזיון פסק-דין קלוקל כדי להתנקם בממשלה, שלא העלתה אותו בדרגה, ושפירסם פסק-דין זה בזיון ערב הבתי-רות, כדי להזיק לממשלה.

שער "העולם הזה" (812) — לתאי הגאזים

שהוא דן בו, או שיש בה לדעתו משום הפחדה, הטעיה, עלבון או ביוש שאינם הוגנים או שאינם לענין."

ההבדל בין שתי הנוסחות בולט:

- בנוסח הקודם, בית המשפט רשאי להפסיק, אם רצונו בכך.
- בנוסח החדש בית המשפט חייב להפסיק, ואם לא יעשה זאת, יוכל היועץ המשפטי לדרוש את ביטול פסק-הדין.
- בנוסח הקודם נשארה דרך לפרש את השעיף באופן המתיר לחקור את העד על ענינים הנוגעים להימננותו ולאופיו, דבר הכולל למעשה כל נושא, ואילו הנוסח השני מחמיר עד אין ערוך יותר, מונע בהחלט כל חקירה כזאת שבאה להוכיח כי העד הוא שקרן.
- הבדל תהומי שלישי: בהסבר להצעה הקודמת ציין היועץ המשפטי עצמו רשמית כי קיימת התנגדות כללית של עורכי-הדין והמשפטים לסעיף מסוג זה. בהסבר לנוסח החדש, שהוא חמור פי כמה, אין זכר לפרט קטן זה.
- לא הסביר היועץ המשפטי: מדוע היפחת העונש המקסימלי על שבועת-שקר משבע לחמש שנים, מדוע לא כלל בהצעת החוק החדשה את הסעיף המקובל שאין החוק חל על עבירות שכבר בוצעו ומשפטים המתנהלים בינתיים. הסבר מתקבל על הדעת: כדי שהחוק, כאשר יתקבל, יספיק לחול על פרשת קסטנר.

"למען השם — דן!"

קח אחד הוציא חיים כהן מערימת כשלונותיו והגבת העתונות הבלתי-תלויה. לא היה זה הלחץ שאפילו משה קרן, מגן קסטנר, דרש ממנו להוציא: להסתלק מתפקידו (המשך עמוד 12)

הכנים מ, שור

ויכוח סביב גילוייה של שורת המת-
נדבים, עלול ליצור את הרושם, כאילו כל יעורם של חברי השורה הוא לגלות מעשי שחיתות ולחשוף נגעים צבוריים.

למעשה, נשאים מרבית פעולתיה של שורת המתנדבים, המבוצעות מדי יום כיומו על-ידי עשרות חבריה במעברות וביושבי העולים, בצל זרקורי הפירסומה. כי חברי השורה המקדישים מכשורם, מרצם וזמנם לחינוך וקליטת עולים, אינם עושים זאת ל- מען הפירסומה. לגבם זוהי חובה אנושית פנימית.

כשבאה תרצה זיילר, לפני למעלה משנה, למשרד השורה בירושלים והודיעה בפשטות: "באתי, לא עשית זאת עקב צו מגבוה. איש לא משך אותה לשם. היא פשוט נענתה להר- גשת החובה שבקרבך.

היא קיבלה תפקיד שיהלום סטודנטית ב- פקולטה לסוציולוגיה ולחינוך באוניברסיטה בירושלים — הדרכת קבוצת עולים בשכונת קטמון בשפה העברית ובמציאות הארץ. הקבוצה של תרצה, מורכבת ממשנה עולים, כולם יוצאי הונגריה, המתאספים

לימודים. ההרצאות באוניברסיטה הם רק חלק מעבודת הסטודנט. רוב הזמן מנוצל ללימוד בבית ובעיקר להכנה רצינית ושקדנית לקראת הבחינות.

עיסוק צדדי. שעות הפנויות בין ההרצאות, מוצאת תרצה פנאי לבקור בספריות ושדור בתוכניות נוער של קול ישראל. קולה נשמע כקול ילדה בת 6.

שוכמת נעור
היא שעשוע יום

במדינה

יורד חייבי

"אני הקרבן הראשון של המלחמה הבאה..."

דת

היסטוריה? מה זה?

שמואל ונוחיל כהנא, מנהל משרד הדתות, ידוע כאוהב טכסים דתיים. כיצדן סיטונאי של יש מאין, הקים שורה שלמה של מקומות קדושים, קבע לוח מחודש של חגיגות מסור- תיות, כמעט הוליבודיות בתפיסתן. השבוע הוסיף להם מאורע חדש: הכרזה על ירחי רש"י.

ספרי ההיסטוריה קובעים כי רש"י (רבי שלמה יצחקי) נולד, חי, ומת בצרפת, בתחי- לת המאה ה-11. הוא ניהל, בין השאר, את המשאומתן עם גודפריי דה בוליון, מנהיג הצלבנים, לבל יפגעו אנשיו בקהילה היהודית.

זכותו הגדולה של הרב היו כתבי הפרש- נות שלו על דת ישראל. עד היום נחשבים דבריו למוסמכים והמקיפים ביותר בשטח זה, והכתב היהודי העתיק, שבו כתב את מסותיו, נושא עתה את שמו.

על כן ברור מדוע החליט מנהל משרד הדתות כי רש"י הוא חומר מצויין לטכס חדש. הוא התעלם מן ההיסטוריה, שלח הזמנות רשמיות, מקושטות בסמל המדינה. מקום הד טכס: מערת אליהו, על הר הכרמל. מדוע דווקא שם? הסביר כהנא: אליהו הנביא היה סנדק בבריתו של רבי שלמה יצחקי, עליו השלום.

דרכי חיים

מטמון האהבה

עיסה, צעיר עולה בכל יפה תואר, חיזר אחרי סמוכה לא רק בשל עיניה היפות. הוא לטש עין למטמון אביה.

בקרית שמונה שבגליל התהלכה שמועה שמוסה, אבי סמוכה וחמש אחיותיה, מס' תיר בצרפונגו העלוב אוצר גדול. הכסף, קיי וזה, ישמש נדוניה לשש בנותיו הרעוקות. כשצירף עיסה בן ה-18 להצעת הנשואים שלו לסמוכה בת גילו הצעיר לרוקן את מט' מן אביה, לא היססה סמוכה האוהבת. היא השתכנעה כי מוטב לחלק את הסכום לשניים במקום לששה. תוכניותיו והבטחותיו לעזוב את המושבה קסמו לה. היא ראתה את עצמה חיה חיי אושר ועושר עם אהובה. "אני הורד למות!" הם גיצלו את הדומנות כשלא היה איש בצרפונגו, הרימו

הארץ

בחורה בגיל 25 גבוהה ונחמדה, מעור- נינת להכיר גבר במצב טוב. המטרה — נישואין (ידיעות אחרונות).
יוסף פרלמוטר, קבוצת משמר-דוד סחורה משומשת ובלתי ראויה לשימוש תחזור.

70.15 : בעולמה של ספרות (ארץ).
חיים גמיש, תל-אביב
על הנושא: שעה הרת-גורל בספרות העברית החדשה.

שחחן הבימה, מר אהרון מסקין (הארץ).
חנה שניידר, רחובות
הקריא את סיפורו של שלום עליכם טופילי טוטוריוסו.

כמה אריחים מתחת למיטת האב, גילו תיבה קטנה סגורה היטב.

המטמון הוסתר בפניה נידחת הרחק מן המושבה, כשעיסה המתלהב מציייר לעיני רח- חה של סמוכה את אהבתו ועתידם המשותף. לפני הפרידה נדבר הזוג לחזור למקום כע- בור כמה ימים, לקחת את המטמון ולהסתלק. כמנהגו מדי ערב, ניגש מוסה העיף מיום עבודתו המפרך לבדוק את אוצרו היקר. מה שבא לאחר מכן הוזכר לא במעט את הסנה החזקה מתוך הקמצן למולייר: מוסה מרס את שערו, ילל וצווח לאורך כל הדרך למש- טרה, כששש בנותיו ושרכות אחריו "הצילו! לקחו ממני את החיים! אני הולך למות!" בין המקוננים היתה גם סמוכה.

המטמון, שהגיעה למקום מחבוא המטמון עם הגשמים לא גילתה אותו, לתדהמתה הר- רבה של סמוכה. עיסה דאג לכך קודם לכן. לעיניהם הנדהמות של מוסה ובנותיו נראתה התיבה, פרוצה ומרוקנת.

סמוכה לא יכלה להעלים זמן רב את פש- עה מאחיותיה, בעיקר מאביה שהכריז על צום "עד מוחל". היא התוודתה בפניתן תוך ככי וחרטה, חזרה על דבריה גם באוזני ה- משטרה שהוזעקה על ידי אביה.

לא נותר לעיסה אלא להצביע על מחבואו השלישי של המטמון, שנמצא צרור בכפייה צבעונית שהכילה 4605 ל"י.

מוסה מצא את עצמו שוב בעל מטמון, סמוכה, ללא חתן.

דרכי אדם

מלחמה מונעת

חוליית משטרת תל-אביב שנקראה למש- דד העזרה הסוציאלית להשליט סדר במקום, מצאה שם את אהרון שלום חייבי. הזקן בן ה-76, כפוף ובעל עינים מכוסות דוק, ישב בפנת המשרד והכריז: "לא אוזן מאכן עד שימצאו לי מקום מגורים!"

כי לאחר 21 שנים בארץ נשאר אהרון ה- זקן עירי, ללא קורת-גג לראשו. אשתו מתה עליו עוד בתקופה בה עלה תימן. שני בניו נפטרו גם הם במשך השנים. אהרון הפך ל- מקרה סוציאלי, אחד מיני רבים.

אולם הזקן לא רצה להיות מקרה סוציאלי. בתמיכת הלירות המעטות שקיבל כסעד שיי- פץ אהרון מקלט עזוב ומלוכלך בכרם התי- מנים, הפך אותו לדירה שסיפקה את כל צר- כיו. את מחייתו מצא בעבודות קלות שהיו מודבנות לידיו.

כך חי במשך שנים, מבלי להיות לטורח על איש.

עד אשר הוציאה העירייה את חוקי החירום החדשים.

הפתרון: תימן. לפי חוקים אלה, חייב כל בעל-בית להתקין מקלט בביתו. בכרם התימנים, נזכר מישהו כי ביתו של חייבי הוא מקלטו שלו. הזקן גדרש להסתלק.

מאו עבר חייבי גילגולים רבים. הוא הוצא בכוח על-ידי שוטרים, הפציו נגנבו, נציגי מוסדות הפנו אותו לכל הרחות. "אני ה- קורבן הראשון של המלחמה הבאה!" צעק. לשוא. לא נמצא שיכון עבורו.

גם לא בבית-הכלא, שם הוזקק באשמת הפרעת הסדר. הוא זוכה בדין, יצא שוב ל- חפש שיכון. לבסוף פנה לשגרירות הבריטית, בבקשה שתחזירו לתימן.

שם, לפחות, אין בונים מקלטים. גם אם פורצת מלחמה — הריתי מלחמה הומנית, עניין של חרבות וסכנינים.

ת המתנדבים

פעמיים בשבוע בביתו של אחד מהם, קיסע רגליים. הם כולם אנשים מבוגרים, הטרודים כדאגות פרנסה של משפחותיהם. אולם כש-תרצה באה, הם כבר יושבים סביב לשולחן כשמחברותיהם פתוחות, מהכים בשקט ל-תחילת השיעור.

הם לומדים עברית, קצת תנ"ך וידיעת הארץ. אולם העברית אינה העיקר. החשוב שבשיעורים אלה, הוא מה שמתרחש לפני השיעור ואחריו. הם מספרים לתרצה את כל חוויותיהם ודאגותיהם בארץ החדשה. תרצה משמשת להם נציגת מדינת ישראל, נציגת הדור הצברי שגדל בארץ, והמוכן לעזור להם להיקלט בה. אין פלא, איפוא, שנוצרו רגשי ריעות עמוקים בין המורה והתלמידים.

זוהי פעולתה הקבועה. מלבדה היא מש-תפת בעוד פעולות רבות, חר'פעמיות, ה-מבוצעות על ידי השורה. בחג הפורים השנה בנו החברה כמה ארגוני עץ, יצרו ראשי בור-בות מניר. הבנות תפרו מלבושים ושמלות, וכך נולד תיאטרון בובות זעיר. ילדי העיר המפונקים, יתכן ויבחנו בתיאטרון בובות מעין זה. אולם ילדי הישובים בפרוודור ירו-

(3)

השם	תרצה זיידר
הגיל	20
מקצוע	סטודנטית
מקום מגורים	ירושלים
שאיפה לעתיד	עבודה סוציאלית
הגשמה אישית	הדרכת עולים
תחביב	ספורט, נגינה

בישובי העולים. תרצה על רקע אחת ממעברות הפרוודור, בהן היא פועלת.

שלים קיבלוהו בשמחה, ראו בהופעתו החיה בלתי-נשכחת. הסיפוק במקרים אלה אינו תד-צדדי.

ד מותה הצחקנית והעליזה של תרצה ידועה לא רק בקרב תלמידיה וחברי ה-שורה בלבד. היא דמות מוכרת באוניברסיטה כולה. אחת הבדיחות הטובות ביותר במכללה הירושלמית, מתהלכת על חשבון נעליה החור-מות הגבוהות של תרצה, בה היא מופיעה בקביעות להרצאות. אבל הבדיחות אינן מר-תיעות אותה. היא חשה בנוח בנעליה הגבו-רות ולא איכפת לה כלל מה יאמרו הבריות. גם מצדה היא לא חסרים מעשי היתול כ-אחרים, אך לא חלילה כדי לשימם לצחוק. היא אוהבת להציג את עצמה כמטפלת במוסד לילדים או כעוזרת-בית, נהנית כשהאנשים מביטים עליה ומתיחסים אליה לגמרי אחרת מאשר אילו היחה מציגה את עצמה כסטודנ-טית באוניברסיטה. כך היא מוצאת שפה מ-שוחפת עם אנשים שהיו חוששים לדבר עם סטודנטית.

עם זאת היא יודעת גם להיות ישרה ל-ענין. כחובבת ספורט, המשכימה קום בבק-רים למשחק טניס, "מתה" תרצה הקיץ אחר רי שחייה בבריכת מלון הנושא, שנפתחה ה-שנה. הכניסה לבריכה מותרת רק למבוגרים, בעלי כרטיסי-כבוד, ואילו סתם אנשים חיי-בים לשלם שתיים וחצי ל"י עבור כניסה ל-בריכה. תרצה לא היססה, ישרה וכתבה מכ-תב להנהלת המלון, בו ציינה שלמרות שלא חסר לה כסף היא סבורה שכבת ירושלים, אין היא פחות מייחסת מבעלי-תוארים ופנ-קסי ציקים, ושגם לה מגיעה זכות כניסה חי-נם. כעבור שלושה ימים קיבלה את הכרטיס.

ל מעשה חשבה תרצה על עתיד אחר לגמרי מאשר לימודים באוניברסי-טה. כחברה פעילה בתנועה המאוחדת מגיל 14, הצטרפה עם גרעינה להכשרת מעגן, הת-גייסה יחד עמו לנהל. תקופה מסוימת הי-חה בלהקת הנחל השתתפה בסיבובי הלה-קה ברחבי הארץ, אחרי כמה חודשים חזרה אל חבריה בקבוץ מעגן.

בעת שעמדה בהכשרתה לעבור כהשלמה למשק יורעאל, מת לפתע אביה, רופא ירו-שלמי נודע, מי שהיה במשך שנים עוזרו של אלברט שוויצר בקונגו. תרצה בחרה להישאר בבית ליד אמה, רופאה אף היא.

מאז חלפה כמעט שנה. הלימודים באוני-ברסיטה אינם מרוכזים. הם מפוזרים לאורך כל שעות היום החל מ-8 בבוקר וכלה ב-10 בלילה. בין הרצאה אחת לחברתה היא מוצאת זמן ללימודי בית, פעילות בשורת המתנדבים, ספורט, פריטה על פסנתר עבודה במשתלת האוניברסיטה ועוד עסקים הנכללים בסדר יומה של צברית ירושלמית.

דבר אחד היא מסרבת לגלות: מהו בדיוק המקצוע בו תבחר בעתיד?

המורה. לגבי תרצה זו הרגשה משונה ללמד עולים מבוגרים בעוד שהיא מרגישה עצמה כה קטנה לעומתם. הם מתבוננים בה בחשיבות והערצה.

המשתלחה. עבודה במשתלת האוניברסיטה היא פתיחה מחולצת עצמות ליו-עבודה ולימודים. פשהחלו בנות אמונה זו חיתח זו ממש מחפכת ללא תקדיש.

התמודדות בחליכת שווי משקל על גדר הברזל של בית המעלות, ומי לתרצה. שעשוע נוסף: סיפוס על גגות והסתכלות בנוף הירושלמי.

במהירות האפשרית. הוא הוציא לקח אחר, הכריז עליו בו במקום בכמה משפטים גורמים.

אמר חיים כהן, במבטאו הגרמני העבה, כי אוזני רבבות מאוני קול-ישראל: "צריכה להיות ביקורת חמורה בידי מי מופקד חופש העתונות. כדי שמישהו יהיה זכאי לכרטיס עתונאי ותואר עתונאי, הוא צריך קודם כל להוכיח למועצה — שבה יהיו מיוצגים לא רק אנשי מקצוע, אלא גם הרשויות — שהוא כשר לכך מכל הבחינות, גם מבחינת ההשכלה, וגם מבחינת האופי והמהימנות!"

פירושן של מלים גוראות אלה: חיים כהן רוצה להקים מועצה, בה יהיו מיוצגים ותיקי המקצוע (רובם המכריע שכירי מפא"י וגרר רוחיה) וגם נציגי הממשלה עצמה. מועצה זו תמנע את חופש-הביטוי מכל אדם שאופיו ומהימנותו אינם מוצאים חן בעיניה. במלים אחרות: כל אדם בלתי-חלוי, שאינו שייך למפלגה שהיא שותפת לחלוקת-הביזה ולקשר ההשתקה של המשטר הקיים במדינה.

עד כה היו רק שני משטרים בעולם, בו היה נהוג סדר זה: איטליה הפאשיסטית וגרמניה הנאצית.

זהו הפאשיזם הגס, הבלתי-מרוסן, זקוף הקומה, שהוביל באירופה משריפת-עתונים לתאיהגאונים של היינריך הימלר, אשר אופיו הטוב הוזכר השבוע על-ידי אחד מבני בריתו של חיים כהן (ראה עמוד 3).

זהו צילצול של פעמון אזעקה. אם לא יישמע בעוד מועד, עלול הוא להפוך לצלצול פעמוני-המוות של חופש-הביטוי, וכל חופש אחר, כמדינה.

איש מן העתונאים הנוכחים לא קרא בו במקום לעבר חיים כהן את המלים שהיו צריכות להיאמר, ושנאמרו בשעתו על-ידי אולי בר קרומבל: "ישבת כאן זמן רב מדי בכדי להביא טובה לאיש. לך לך, אני אומר, והנח לנו למען השם — לך!"

• כתב משה קרן: "הצורה בה הרשתה התביעה לסיניגור המוכשר של הנאשם (תמיד) לשחק בה ולהשתלט השתלטות מוחלטת על מהלך המשפט, אי-אפשר להגדירה אלא כי מחזה מביש. פקיד רשאי להיכשל לעתים, כמו כל אדם אחר, אבל יש ממדים של כשלון המחייבים הסקת מסקנות."

אקסטרא! אביר אקסטרא

בשורה טובה!

בירה חדשה ומעולה נתוספה לשורת המשקאות המשובחים מתוצרת „אכיר” (נתניה).

טעמו. תהנו ועוד תבקשו!

תזכיר

מדור זה בא להזכיר לקוראי העולם הזה גילויים אשר לגביהם חלה השבוע התפתחות נוספת וחשובה.

רכב ירקוני ופרשיו

העולם הזה (953) סיפר על עיפי קת קניות הטנדרים של שייקה ירקוני במשרד הכטחון. אחרי שמשדר הכטחון נסוג מן העסק, קה, הניש שייקה תביעה משפטית, גידה כי משדר-הכטחון ערך למענו מיכרו כוזב, תוך קביעה-מראש שהטנדרים יומי סרו לשייקה בכל מקרה. השבוע נתגלה כי שייקה זכה במיכרו אחר על כמות גדולה של גיפים. למרות הפיקפוקים, אושרה המכירה לשייקה, הודות להתערבות ישירה של שר-הבטחון עצמו.

שיבתו של אבן

לפני ארבעה חודשים הודיע (העולם הזה 945) על נטייה גובית רת בחזני הממשלה להחזיר את אבא אבן מאמריקה, מאחר ש"הוא נראה להם יותר מדי פורץ אמריקאי, פחות מדי תקיף. השבוע נידונה ברצינות ההצעה להחזיר את אבן לישראל, להשאיר את הציר ראובן שליח כנציג יחיד בושינגטון, כי הפגנת מחאה נגד המדיניות של דאלס.

פקידים בתיאכב

תצפית העולם הזה (949) ניבא כי עיריית תיאכב תפטר פקידים רבים כתוצאה מהצעת ועדת היעול להוריד 250 איש מרשימת העובדים. השבוע הציג חיים לבנון למועצה לפי 100 פקידים עירוניים.

הרומאנים הטובים מחכים לך:

„נסיכת הזהב”

מאת אלכסנדר בארון

הרנאנדו קורטאו, כובש מקסיקו, מאי רינה, נסיכת-ילדים אינדיאנית, כצמד מאהבים — ואויבים. ובצדם — מסכת חייו של צעיר ספרדי ממוצא יהודי ש' מחשבתו מביאה אותו אל שערי הכפירה בצורתו, ובריתו מפני יד האינקוויזיציה הנוקמת.

„עלילה ומשפט”

מאת דין מאנקביק'

דראמה של יצירים ותככים, אשר נער מקסיקני, הנאשם ברצח ובנסיון אונס של נערה לבנה, והמחכה לגורדין מוות, משמש לה גיבור — וקרוב. „מלאכת מחשבת!" (הארץ)

בקרו

„אדוני הלורד אסקט”

ספר „לדור” —

קחנו לידך כי טוב

כריכות העולם הזה

כל הקוראים המבקשים לברוך את גליונות „העולם הזה” מהשנה שעברה — או מכל שנה אחרת — מתבקשים להמציאם בדואר (ת. ד. 136, תיאכב) או באופן אישי (רחוב גליקסון 8, תל אביב, בין השעות 11.00 — 13.00 ו-16.30 — 18.30).

מחיר הכריכה הוא 3.500 ל"י והקוראים החפצים לקבל את הכרך הביתה בדואר מתבקשים להוסיף סך 500 פרוטה.

הקוראים מתבקשים למסור את השבועונים בחבילות מסודי רות, כשהגליונות מונחים לפי מספריהם הסידוריים, עם המספר הקטן למטה והגליון האחרון של השנה, למענה.

המערכת תשלם את הגליונות החסרים תמורת תשלום נוסף של 350 פרוטה לגליון.

מועד אחרון: 15 למאוס

משפט

משלוח מנות

משלוח מנות הוא מנהג פורמלי יפה, אפילו אם אינו מקובל כיום במדינה, כשם שהיה מקובל לפני שנים בגולה. לב כל אדם היה מתמוגג מנחת, לוא היה מקבל באופן בלתי צפוי בערב חג הפורים משלוח מנות מקרוב כיו או ידידי. הדבר מוכיח שיש עוד מישהו בעולם שחושב עליו.

גם שרה רוזנמן (45) התמוגגה מלוא כל איבריה התפוחים כשבצהרי יום הפורים ה"פיע בדירתה ברחוב שלמה המלך בתל-אביב, שודד לבוש שחורים, שפניו לוטים במסכה, הביא לה חבילה גדולה עטופה בניר.

"מה זה?" שאלה הגברת רוזנמן בצהלה. "משלוח מנות," ענה השודד האביר, שה"ניח את החבילה על השולחן ועמד להסתלק כלעומת שבא.

"רגע, רגע," אחזה בו האשה, "מי שלח את זה?"

"זה סוד!" פסק השודד בקול מיסתורי. להפתעה כזאת לא ציפתה הגברת רוזנמן מימיה. לא רק שבפעם הראשונה נמצא מי שזוכה לטובה ופקד אותה במשלוח מנות, אלא שהידיד האלמוני עוד שומר על שמו ב"ציניעות. היא ביקשה בנימוס מכבוד השודד שימתין מעט עד שהיא תארוז חבילה נגדית.

לא כל יום פורים. הגברת רוזנמן אמ' גם לא התכוונה למשלוח מנות, אולם היא לא חסכה מאשר נמצא בדירתה. בתוך קופסת קרטון ארוזה, קופסת ליפתן פירות תוצרת חוץ, קופסת בשר קטנה, ועוד שפע תופניות וממתקים שנמצאו תחת ידה. מלבד זאת של"מה כופר נפש לשודד, חמש לירות עבור שירותו.

כשהסתלק השודד, נפנתה היא לפתוח את משלוח המנות שקבלה. היא מצאה בו קופסת זבל סוסים.

רק מאוחר יותר ברגע שיבשו דמעותיה, גילתה כי השודד נטל עמו גם כמה מתכשיטיה שהיו פזורים על השולחן.

למרות כל מה שהבריות עלולים להעלות בדעתם, שרה רוזנמן לא היתה טפשה. היא מהרה למשטרה.

גם השודד האלמוני נוכח לבסוף שלא כל יום פורים. נער בן 17, מאנשי השכונה בה גרה שרה, עמד השבוע, לפני השופט שפסק לשחררו בערבות עד לביור דיוני. השופט לא היה מחופש.

פרסומת

שירות חנים

שירת התעמולה והפירסום המודרניות, ה"מקובלת בעיקר באמריקה, מבוססת על הפ"סיכולוגיה של ההמון. אחד מכללי תורה זו קובע כי האנשים המקבלים תשורה ללא כל תשלום מרגישים עצמם אסירי תודה לנותן המתנה.

כלל פסיכולוגי זה נוצל על ידי אנשי ה"פירסומת, שהעניקו לקהל מוצר מסויים חי"גם תוך הנחה שהמקבלים יוסיפו להשתמש בו ולרכשו גם אחר כך — והפעם תאורת תשלום. באמריקה זוכה כיום כמעט כל ל"קוח בשירות ראשון הניתן ללא תשלום.

שני סטודנטים ישראליים שנפגשו באחת ה"מכללות בשיקגו וכלו, הודות לשירות כ"זה בעיר בה השתלמו, לחסוך מחצית הוצאת"יתיהם. אולם רק כשהזורו לישראל נולד במר"חם הרעיון כי מה שיפה לגבי הקהל האמרי"קאי, יפה גם לישראלים.

השניים, שמעון סטרוד (23) בן תל-אביב שהשתלם בהנדסה ועוסק כיום בהנדסה פר"טית, ומרדכי שטיינברג (24), מוסמך למדעי האופטיקה, התקשרו עם חבר העובד במשרד פירסום, ועם מספר חברות המעוניינות ב"משיכת קהל לעסקיהן. חברות אלה היו מר"כנות לתת לקוחות את השירות הראשון חינם ללא כל התחייבות.

כמו רולטטה. השבוע, הוחל בהפצת ה"פנקסים הכוללים תלושים המזכים את רוכ"שיהם בשירות חנים ב16 פירמות תל-אביביות, החל בספל קפה אספרסו וכלו בשיעור רכי"בה על סוס, או הצגת תיאטרון. המפיצים, הסבורים כי שיטת פרסום זאת תשרת במדינה, הוציאו לשוק כעשרת אל"פים פנקסים, גובים סך לירה אחת תמורת הזכות לשימוש במצרים בעלי ערך של 50 לירות. הפנקסים ימכרו ברחובות ובמשרדי מכירת כרטיסים לבתי קולנוע.

סיכום השבוע עמד הסוחרים המשתתפים במיבצע: "זה כמו רולטה. או שנפשוט את הרגל או שנהיה עשירים!"

קולנוע

סרטים

זר בא העירה

בהלה בצוק השחור (מסרה, ארצות הברית) חוקפת כנופיה קטנה של אנשים ל"מראה רכבת האקספרס העוצרת בלב המדבר והאיש הבודד והמזור היורד ממנה (ספנסר טרייסי). הצוק השחור הוא כפר זעיר, קומץ בתים בודדים במזרח קאליפורניה, מקום צחיח ושומם, שהרכבת המהירה המהודרת לעולם אינה מתעכבת בו, חולפת על פניו ביעף. זהו כפר כמו רבבות כפרים אחרים — למראית עין.

כי עד מהרה מתברר לזר טרייסי כי מוש"לה האמיתי של העיירה הזעירה הוא בריון בשם סמית (רוברט רייאן) אמריקאי 100%, לאומן מן הסוג המזוהם, הקסנוני והתקפני ביותר. הוא וחבריו ביצעו לפני שנים פשע שפל על רקע גועני, איך נתגלה דבר הפשע ואיך סגרה טבעת הפשע על טרייסי הגידם,

אן פרנסיס ב"בהלה בצוק השחור" יחד איש בודד ומזור

מספר סרטו של ג'ון סטרגס בסידרה של תמונות, רובן ממתחות ומעניינות, כשאת ה"תפקיד הדקורטיבי ממלאת אן פרנסיס.

בעיות אימות. אולם ערכו של הסרט אינו בספור המעשה. הוא חשוב כזה שהוא מעלה, באומץ לב נדיר בהוליווד זו שוע"דת חקירה מקארית הרחיקו מעליה כל אדם אמיץ, את אחת הבעיות האימות ביותר של דורנו: השנאה הגזעית.

מבחינה זו מעלה בהלה בצוק השחור את קרנה של הוליבוד במעלות רבות. סרט ל"קהל הטוב.

ניתוח לניתוח

לא כזר. (יונייטד ארטיסט, ארצות הבר"ית) הוא עיבוד של הרומאן הזעיר העצום (700 עמוד) מאת מורתון תומבסון אודות צעיר, לוק מארש (רוברט מיצ'אם), השואף להיות רופא, עושה לשם כך את הכל: שוקד על לימודיו יומם ולילה, עובד כדי לכלכל את עצמו. הכסף מספיק לו רק כדי לזנוגותו; שכן לימוד (הוא) לומד במכללה פרטית) עליו לשלם לחוד. כדי להשיג את הכסף הוא נושא לאשה אחת רחמניה מזדקנת (אוליביה דה האבלינד) שאינו איתה כלל.

התסבוכות הנוספות: מגיפת טיפוס פור"צת בעיר קטנה בה משמש ד"ר מיצ'אם רופא, הוא נכשל בניתוח מסוכן, הוא מתאהב באלמנה חתיכות (גלוריה גראם). אינן מר"עילות לסרט דמויותיו והשיח שלו מלא כותיים בדיוק כמו ברומאן. אם לא למעלה מזה.

בדיחות נדושות. רק במקומות ספוי"רים בסרט מעורר משחקה המלוטש, המקצו"ע, של כוכב דה האבלינד ענין, אף מרתק, בעוד שבתפקידו של פרנק סינאטרה נפל ל"בדח את הצופה בבדיחות רפואיות נדושות.

אזרים כסרט גדוש כוכבים זה הם: מירון מאקורמיק כרופא-כפר רשלו, צ'ארלס ביק"פורד כרופא-כפר חרוץ, ברודריק קרופורד כפאתולוג יהודי בעל תסביכים כמעט פאי תולוגיים.

מיצגי הסרט, שנתקאו ברופאים המבצעים ניתוחים מרובים בסרט, נטלו ליום את האיר"מל ניתוח לפחות 15 דקה ממנו, הגישו לצור"פה יצירה מקוצצת. התוצאה: אי שם, אי פה התפתחות העלילה אינה ברורה ביותר.

עולם הפשע

אז תגע בכסף זה (פרנקו-לונדון, צרפת) בוים על ידי ז'אק בקר, אמן הריאלי"זם והאווירה, שטרטו קטנת הזהב אסור בה"צגה על ידי הצנזורה הישראלית.

ז'אק בקר בחר לו לנושא, כמו בקטנת הז"הב, את העולם התחתון, שם זהו עולם ה"פשע של שלחי המאה הקודמת. באל תגע בכסף זה הרי זה עולם של גנגסטרים בהר"בה פחות רומנטיים. בעצם, מראה בקר את עולם הפשע כדומה מאד לעולם הביזנס, ה"קבלה שמחזאים וסופרים לא מעטים עשוה.

גנגסטטר בדימוס. זה ספור באקדחן (ד"אן גבאן), מארת העולם התחתון, המחליט לצאת בדימוס לאחר שוד גדול אחרון. תוך כדי ביצוע השוד מסתבך גנגסטטר גאבן בכמה עיסקות אהבה וממון, מחסל כנופיה של פור"שעים יריבים, מלפף בזרועות אהבות חבר גנוע.

עלילה מסובכת זו, הלוקחה מאיזה רומאן בלשי מועט ערך, הופכת לעיני הצופה המ"שועשע לסרט רב הומור, חד-מבט שזכרו לא של זמן ארוך.

עולם הפשע מוגש כאן באמנות נדירה, על גנגסטרים אנושיים כליכך, אהובותיהם ה"מטופשות, אנשי עסק הקשורים אליהם, נשי החברה הגבוהה הנמשכות אליהם — הכל אמיתי, מבריק מדי. סרט ממורגה ראשו"נה.

בית פריסאי כשוט

אמא, אבא, העוזרת ואני (סינס. צרפת) הוא סרט שהפיקחות, הרגשות הסור"בה, הבלתי פוגעת והשנינות הצרפתית מ"שמשים בו ערבוביה מבררת ביותר. מאי ז'אן פירי לה-שנאוה, שנעזר על ידי קבוצה של תסריטאים מצוינים (ביניהם הסופר מאר"סל איימה), הצליח להדריך קבוצה מצוינת של שחקנים בעלילה נחמדה.

האב (פרנאן לור) הוא מורה לסבע בגימ"נסיה של נערות בפאריס, אדם זועף תמיד, רודן לכאורה. האם היא אשה פיוסית, סר"פרת בשעות הפנאי (גאבי מורלי), טובת לב, עלילה ואופטימית. הבן הוא רובר (רובר ל"מורה) קצת נכנע יתר על המידה לרצון ה"הורים. העוזרת היא, בסופה של שרשרת, סטודנטית צעירה ניקול קורסל שרובר מאוהב בה כהוגן.

פתרון פשוט. כיצד ישכנע רובר את הוריו המאד זעיר-בורגנים שלא יתנגדו ל"נישואיו עם נערה חסרת כל? על שאלה זאת נטוב הסרט, נפתח, כדרך הקומדיות מן הסוג הזה, בצורה הברורה ביותר.

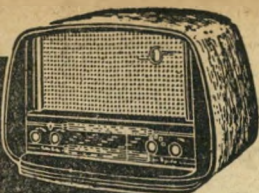
רובר למורה הוא פנים חדשות בארץ. שח"קן צעיר שאינו יפה תואר, אבל בעל אישיות מקסימה, שחקן קומי מעולה. האחרים ידועים יותר, וגאבי מורליי ביחוד מדגימה פעם גר"ספת מבצע משחקי ממדרגה ראשונה, דמות קומית קלילה ומשעשעת.

בקצרה

נערת הכפר. במאי ואשת שחקן מחזי"רים את השחקן השיכור אל מרום פיסגת ה"הצלחה. מחזה דרמטי שהפך לדראמה קולנו"ר עית חזקה ביותר. גרייס קלי, בינג קרוסבי, וויליאם הולדן.

זעקת הקרב. הרומאן הגודע בא אל ה"בד בתפוקת ענק. שיר הלל לחילי המארינס האמריקאים.

Advertisement for 'השופר הבה' (The Horn) featuring a large graphic of a horn and the text 'השופר הבה' and 'חתימת א.א.' (Signature A.A.). Below the graphic, it says 'בהלה בצוק השחור אל תגע בכסף זה אמא, אבא, העוזרת ואני נערת הכפר'.

זמרה בתחרות האחר והתפוקה * לכל טעם * ונוח לכל כיס

רדיו פאלאס

6 מנורות אופודה לונס

7 מנורות סופר

7 מנורות סופר לונס

8 מנורות ס'אפוניק

8 מנורות פאגאניני

לה שגיג בכל תנויות הרדיו

תברש קולנוע תחילת תקליטים

חטב ביותר בעולם תוצרת אנגליה

ידידה נאמנה...

לא רק בנשפים ובהופעות פומביות זקוקה אשה לתסרוקת יפה. כל אשה היוצאת עם בעלה, כל כלה עם חתנה וכל בחורה עם ידידה — הן תרצינה להצטיין בתסרוקותיהן.

כיום אין קל מזה. מברשת ראש ברלט Barlette עומדת לשירותכן. מברשת ברלט היא ידידתכן הנאמנה...

Advertisement for 'האט רולקס' (The Hat Rollex) featuring a cartoon illustration of a man in a hat and the text 'כחונן... הטוב ביותר הוא האט רולקס'.

לנקיון היסודי

לפני חג הפסח סומכת בעלת הבית הנבונה רק על טכסטיל שמפו לכבי"סת אריגים עדינים כמו וילונות, כרים, שמיכות וכו'.

טקסטיל טקסטיל

תוצרת "נקה".

המפיצים היחידים: חב' גורית בע"מ

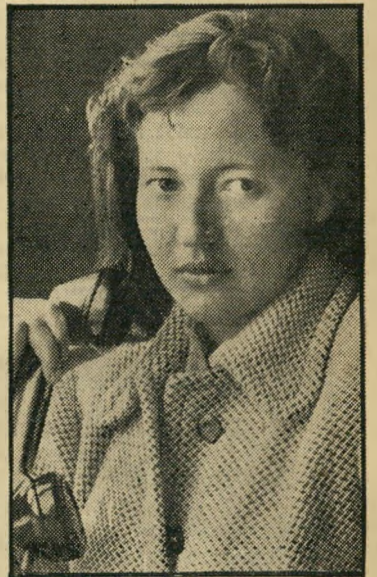
מכעד למסך החול

מי נשאר?

הידיעה הראשונה על סילוקו של ג'ון גלאב מן הלגיון (ראה להלן) נמסרה לסלחין לוי, שר החוץ הבריטי, עליידי גמאל עבד אל-נאז' סר בקהיר. אזרחי ארחת-העריים מנומסת, בה ניסה הבריטי לשכנע את המצרי כי כדאי לו להצטרף למערב, הפליט רודן מצרים כאילו כהיסח הדעת: "אני מבין שסילקו אתכם גם מהירדן."

ללוי הגדמה היה ברור מה פשר הדבר: ברית בגדאד, יצירתה היקרה של המערב ל-איחוד המרחב הערבי כולו תחת כנפיו, נחלה כשלון חרוץ. כי לאחד התמרדות הירדנים, שוב לא תהיה שאלה של צירוף מדינות מר-חביות חדשות לברית, כי אם שמירה גואשת על אלה שכבר הצטרפו.

האבר הבא, המועמד לקטיעה עליידי אינר-מל המדיניות המצרית מגוף הברית: עיראק. גם ארץ זו קשורה לאימפריה הבריטית על-

כדה עאישה

הודמעתלו ביקש מהודמלכותו

ידי אדם אחד בלבד. השבוע, הבהירה קהיר דעה זו מעל לכל ספק: ברגע שגורי אל-סעיד, ראש ממשלת עיראק, יסולק, יתחסל גם השריף האחרון של השלטון הבריטי במרחב.

ממשלת מצרים הבטיחה לעשות את הכל להגשמת אפשרות זו.

ירדן

שתי פצצות

הפצצה התפוצצה בקול דקיק, קולו של ה"מלך חוסיין": "לטובת הצבא והעם, הודיע שליט הירדן, ההונסו שינויים בפיקוד ה"לגיון. אנו קוראים לציבור לשמור על השקט ועל המשמעת, כי היום הוא יום קדוש לנו. יעזור לנו אלה להציל את פלסטין!"

באוני מקשיבו הנהגמים, שאך כמו מש"נחם, השמע קריין רדיו רמאללה את פרטי השינויים: ה"מייג'ר ג'ורג' סיר ג'ון באגוט גלאב, מפקד הלגיון, וסגנו האנגלי, סולקו עליידי המלך חוסיין מתפקידם. הפיקוד על הלגיון הערבי עבר לידיים ערביות. "הבוקר בשבע", הוסיף הקריין בשאננות, "המריא ה"ג'נרל גלאב במטוס מיוחד."

כך הסתיימה הקריייה הארוכה של אבו חנייק, מפקדו של הלגיון הערבי מאז 1938, כאשר המלך חוסיין היה עדיין טינוק בן ש"לוש שנים, וסבו, עבדאללה היה אמיר ערמ"מי, ששלט על רצועה מדברית עלובה, מעברו המזרחי של הירדן.

הקריאה המאוחרת. הפצצה השניה הוטלה מעברו המערבי של הירדן. כשהי ס"לוקו של גלאב מרחמים עדיין בחלל המרחב, הקריא קריין קול ישראל בערבית את תגובת ישראל על המאורע.

"השניים בצמרת הצבא הירדני שיחררו את הירדן מן השפעה הזרה על כוחותיה ה"צבאיים, מחוקים את עצמאותה ומגבירים את ריבונותה", קרא השדרן בהתלהבות. "הגור"מים הפלסטיניים נטלו חבל פעיל באמצעים

להגשמת שינויים חיוביים אלה, והם ישמרו אל נכון על עצמאות ארצם."

במשך שנים, טענו ישראלים רבים כי על ישראל לתמוך במיעוט הפלסטיני, להנהיגו במהפכה נגד השלטון הבריטי. הם האמינו כי אפשר להגיע לידי הבנה עם מדינה פלסטינית ערבית משוחררת מתלות בממלכת הירדן או במדיניות האמפריה הבריטית. קרי את העידוד של קול ישראל באה מאוחר מדי.

כי הפלסטינים שהחלו במלאכה בכוחות עצמם, פעלו כשבלבם חרוטה התפילה: "אל"לה יעזור לנו להציל את פלסטין — מישר אל!"

עיראק

קול חתו

ימי רווקותו של הרוק החשוב ביותר במרחב מתקרבים לקיצם. ההודעה הרשמית על כך ניתנה השבוע בפאריס: הוד מעלתו יורש העצר של עיראק, עבדול איללה ביקש מהוד מלכותו הסולטן מוחמד החמישי של מארוקו את ידה של בתו לאלא עאישה, ב"עבור אחיינו, הוד מלכותו פייסל השני של עיראק.

פייסל בן ה-21 הוא תוצרת מושלמת של חינוך אנגלי; עאישה, 18, סגנה תרבות צרפתית. תוצאת הנישואין החשובה ביותר תהיה מרחבת מובהקת: איחוד שני הקצוות של העולם המערבי, שבתוכו שוכנת ישראל.

סעודיה

משעל השועל

האמיר משעל, שר ההגנה והאוויר של ה"ממלכה הסעודית, אינו מאוד גדול. אולם כ"אחיו של מלך מולדת הנפט, אין איש אומר לו זאת בפירוש. האמריקאים, המספקים לו את מיליוני דולריו, מתחנפים לו ומתרפסים בפניו כל דרישה שהוא משיע. המצרים, ה"מעוניינים במיליוני דולריו, מקבלים כל אימ"רה מפיו כאילו הושמעה עליידי בן הנביא עצמו.

השבוע, נתנו המצרים לאמיר הזדמנות נ"ספת לזרות פניני חוכמתו המדינית ברבים. הם ערכו לו קבלת פנים רשמית בקהיר, ה"ר בילוהו לסיור נרחב בכסיסי הצבא המצרי. בין השאר, לקחו אותו לביקור קצר בעזה. שם הבטיח לנכבדי העיר לדאוג אישית כי ישובו לפלסטין המשוחררת בעתיד הקרוב ביותר.

עצה מבגדאד. אילו הסתפק האמיר ב"נפנוף חרבותיו בפני ישראל, היה הכל עובר בשלום למאמרים מלאי התפעלות מנומסת בעתונים המצריים. אלא ששר האוויר הסעודי התרומם מעל לסביבתו המיידית, העיף אימ"רה שנונה לעבר ארץ אלף לילה ולילה. "ב"רית בגדאד", הכריזו שר המדבר, "היא עצצוע בידי אויבי הערבים וכתם על שמם הטוב אילו הייתי עיראק, הייתי מתבייש."

אז החליטו שליטי עיראק להביע את דעתם הבלתי-משוחדת על האמיר. בנימה נוטפת ליגלוג הזכיר פרשן רדיו בגדאד למשעל את מלחמת פלסטין ואת השתתפותה המפוארת של סעודיה במלחמה זו.

"מוטב היה לאמיר לחשוב מעט לפני ש"התחיל לדבר", יעץ הקריין ברוב אדיבות. "או שמא היה משכיל לשתוק, עד ששר היה גנה האווירי יוכל להתקטש גם בתואר שר ה"צי בעזרת אלה!"

מחרוזת

ממקור מוסמך ביותר

קול הערבים מקהיר שידר ברצינות גמורה הודעה משעשעת: דוד בן-גוריון הברית ב"אמתחתה של גולדה מאירסון שנים ורבע מ"ליון ל"י לקגורה הורה להכין מטוס צבאי מיוחד לבריחה בכל עת שימצא לנחוץ. הסי"בה: נאומו האחרון של דאללס קומם נגד בן-גוריון את כל תושבי ישראל.

אחות עמים

הסורים צעדו צעד נוסף במלחמתם הקרה נגד הלבנון, שכונה לאלף את שכנתם הוע"י רה להסכים לאיחוד כלכלי וצבאי. הם ה"ר ידעו לכל הברות התעופה הבינלאומיות כי שום מטוס הבא מביירות לא יורשו לטוס מעל לשטח סורי בדרכו למזרח הרחוק, אלא אם כן ינחת גם בשדה התעופה של דמשק.

גלאבוס נסיך

כך כק

בקנותך שים לב לשם, "גדובוס" שעד הקדים

מחיר אחיד 2.780 ל"י — בכרום 3.250 ל"י

גלובוס

מאזן הניד

מדורים כלכליים ותוספות לעתונים הגם כיום בבחינת דבר מקובל בעת"רות היומית הישראלית.

במשך השבוע החולף הוצאו ע"י ה"עתונים השונים תוספות כלכליות לעת"ר גיהם שהשתרעו על כ"16 גליונות. הצי"בור הורגל לתוספות אלו עד כי נשתכחו ממנו אותם ימים לא רחוקים בם הוגבלה העתונות היומית, בהופעתה, לגליון אחד ולעתים אף נמנעה מהמו"לים האפשרות להיות וודאים באם יוכלו להשיג גיר"להופעת גליון היום הבא.

לאור השפור המפתיע שחל בשטח אס"פקת הניד בארץ, בעקבות הקמת מפעל הניד בחדרה — כדאי לעקוב אחרי ה"החלטה המהפכנית שנתקבלה ע"י "הסיים" ה"לונדוני, לעבור מהדפסת העתון על גיר"עתון לגיר בעל משקל מרחבי גבוה י"תר — גיר מכיל-עץ להדפסה.

המחסור בניד עתון מורגש עתה היטב באנגליה (כביתר חלקי העולם) שקיים היה הכרח בקצובו לעתונות, זאת אף הסיבה שה"סיים" עבר לשמוש בתחליף משוחרר מקצוב, הוא גיר מכיל עץ, למ"רות שערכו עולה בכ"50% על גיר ה"עתון.

מפעלי ניר אמריקאיים-ישראלים בנ"י

גברת נכבדה!

הטעמת מתוצרתנו המשוכחת שרי קורדיאל (וישניאק - דובדבנים) פלוס קורדיאל (שזיפים)

הסוחאמים במיוחד לטעםך העדין ומעניקים לך בריאות. רענונות והרגשת אושר

הטעמים ותווכחי!

יק"ב ש פרידמן ובניו פתח-תקווה

פנהדרר הרבנים המאוחדים באמריקה

אגודת רבנים מאושרת מאת הממשלה באופן רשמי, מעניקה תעודת סמיכה לרבנים, בני ישיבות וצורבא דרבנן, לאחר בחינה בכתב. התעודה מאושרת בחתימות הרבנים, ראשי האגודה, ובהחתמת ודי גושפנקא הרשמית של הרבנות. שיש לה העבודה ע"י סנהדרת הרבנים המציאה להמוסמכים המובטלים משרות רב בקה"ל ות שונות. המעוניינים יפנו:

Associated Legislative (Orthodox) Rabbinate of America
259 West 34th Street, New York — U. S. A.

עלי ובי גיי

העיתון האידישאי לעצטע נייעס מצא ה' שבוע סמוכין לפרשת עמום בייגוריון בתני"ך. העיתון הסביר כי עלי הכהן נענש בשעתו על ידי אלוהים, אף על פי שלא חטא בעצמו מעולם, רק מפני שלא חייג כראוי את בניו, חופני ופנחס, שנהגו לגזול לעצמם כל נתח מן טוב הקרבנות בעזרת המזלג משולש-השיניים שהיו תוקעים אל הסירים... דוד בייגוריון האב היה עסוק באותה שעה בחיכוך עם צעיר-מפאיי (31) אשר ידלין שטען כי הנהגת המפלגה לא נבחרה באופן דמוקראטי. כשהפסיקו ביי גיי, בשאלה: מי לא נבחר? השיב ידלין: "החל בך, וגמור ביי. יום אחד קיבלתי הודעה שנתמנית לחבר המרכז מבלי שידעתי על כך מראש"...

תיאטרון

החיים מתחילים מרצה

ידד השעשועים של העולם המעי רבי (זירה) הוא כריסטופר מאהון (נתן פרג), נער שהיה לא יוצלח כל חייו, אך בכל זאת סירב להישמע לתביעת אביו (יהודה פוקס), המטורף למחצה והשיכור לחלוטין, לשאת לאשה אלמנה בעלת-פונדק, שהיניקה אותו בהיותו תינוק. האב מניף עליו בחמתו חר' מש, והבן מכה על ראשו בקרדום, ומכאן מתחיל מזלו להשתנות תכלית שינוי.

רדוף פחדו רצח, נמלט הנער מכפרו, מת גלגל לפונדק בכפר זר, בו עושה סיפורו על רצח אביו רושם בליימחה. בייחוד מתרשמת פגין מייק (עדנה שביט), בתו של בעל ה' פונדק המקומי המתאהבת בגיבור-היום מ' מבט ראשון. כריסטי מאהון כבר מתרגל ל' מעמד החדש של גבר וגיבור גם יחד, כש' מופיע במקם אביו הרדוף אחריו, שהמכה רק פצעה אותו. בייגוע יורד העלם מגדולתו, מפסיד את הלב שכבש.

הוא מחליט לרצוח את אביו בשנית, והפעם באופן יסודי יותר, אך המעשה אינו מועיל ו' לא כלום. מה שנשמע ממרחקים כסיפור גבורה עילאי, נראה מקרוב כרצח שפל. תו' שבי הכפר אוסרים את כריסטי מאהון בח' בלים, צורבים את בשרו בברזל מלובן, מת' כוננים להסגירו למשטרה, כאשר מסתבר כי האב לא נפח את נשמתו גם לאחר המכה ה' שנייה. כריסטי מאהון חוזר לכפרו לאחר ש' מאורעות השבוע הפכו אותו לגבר של ממש.

בהצגת הבכורה של מחזה תמהוני זה, ב' דאבלין בירת אירלנד ב'1907, קיבלו אותו הצופים, כולם מאנשי התנועה הלאומית ה'

מענק הלידה היפה ביותר

בדי יום נוספות בישראל לפחות מאה אמהות מאושרות. כי זה הוא שיעור הלידה הישראלית — קצת יותר ממאה לידות ליום. המדינה יודעת להעריך שיעור לידה גבוה זה — אחר הכל הוא עולה לה בכמעט ששת אלפים לירות ליום.

זה שנתיים שהמדינה באה לעזרת האם ומעניקה לכל אם טרייה — ללא יוצא מן הכלל — מענק לידה של 57.500 ל"י. אך אין המדינה צריכה להיות היחידה המעניקה פרס כה נאה.

גם האב הטרי, והנבון, עושה את שלו. הוא מעניק לאם, ולתינוקה, את מענק הלידה היפה ביותר — על ידי כך שהוא שולח אותה, מייד לאחר יציאתה מבית החולים לילדות, לבית המרגוע וההבראה המיוחד — נווה אם.

אכן, זאת היתה ממרתם של אלוה וד"ר פרוני רהפלו, הרופא המרצליה, כאשר יסדו את נווה אם בחיילת קוטג' נאה ליד כפר שמריהו, באחד המקומות היפים בשרון. נווה אם, החוגג השנה את יובלו החמישי כבר הספיק לארח אלף צברים.

האם הטרייה הבאה לנווה אם, מתודתת בו את כוחותיה הגופניים, לומדת לטפל בתינוקה בהדרגת מנהלת נווה אם, הגברת אלוה רהפלו, שלטיפולה האינדיבידואלי, המבין, המסור והלבבי, יצא שם בארץ.

זה, כמוכן, איננו הכל. האם נתונה להשגחה רפואית מעולה ומתמדת. האווירה הביתית, הנעימה והחמימה, הטיפול המסור באם ובתינוק, הארוחות המצויינות, השקט הכפרי, האויר הצה — כל אלה משלימים את תהליך המרגוע וההבראה.

האמהות, הנקראות בנווה אם על שם ילדיהן ("האמא של רותי!", "האמא של דניו") יודעות להעריך יתרונות אלה ורבות הן אורחות-הקבע החוזרות לנווה אם למרגוע ההכרחי אחרי לידתן הבאה ואף לזאת שלאחריה.

יתרון לא-מבוטל נוסף: הקרבה של נווה אם לתל-אביב (עשר עד חמש עשרה דקות נסיעה) מאפשרת לבעלים לבקר את נשותיהם בכל שעה רצונית.

אמהות נכבאות פעם אחת, באות גם בפעם השנייה ואמהות הבאות לעשרה ימים, נשארות לשלושה שבועות. יש נשים המשאירות את ילדיהן, מתוך סיבות בריאותיות ומשפחתיות להשגחה המסורה של נווה אם למשך תודש, חודשיים ורבות הן הנשים הישראליות, החיות עם משפחתיהן בנכר והבאות ארצה ללדת שצעדן השני בארץ, אחרי הלידה, הוא נווה אם.

בארץ, בה לרוב המשפחות דירות קטנות ואין ידם משגת לשכור עזרה — העזרה הטובה ביותר היא העזרה העצמית. אמהות רבות, שלא חשבו על כך טרם הלידה, נזכרות לאחרי מכן דמצלצלות עוד מבית החולים לילדות להרצליה 45, כדי להזמין את שי המנוחה שלהן בנווה אם.

שחקנים פוקס ושביט ב"ידד השעשועים" גבר וגיבור גם יחד

אירית, בגל של הפרעה מאורגנת. ממש כמו במדינת ישראל, היתה האומה השואפת לשח' רור לאומי קנאית עד בלי גבול לכבוד ה' לאומי, סירבה להטות אוזן לדברי ביקורת נוקבים, אם גם אמיתיים בהחלט. הנהלת ה' תיאטרון נאלצה לרפד את ריצפת האולם כדי שדברי השחקנים לא ייבלעו כליל ברקיעות הרגליים הנרגזות. היה דרוש זמן, עד שאנשי אירלנד ואחריהם העולם כולו למדו לעכל את ההומור הדק והטראגיות נמוכת-הרוח של המחזה. כיום אין הוא נעדר משום קובץ של מיטב המחזות החדישים.

הסיפור המזור עטוף במחלצות מזורות לא פחות. לשון המחזה מקפצת ללא הרף בין המוניות גסה לשירה צרופה, אוירתו דחוטה כל הזמן באדי אלכוהול חריפים, התנהגות גיבוריו עזיבת בטבעיות גמורה מחברות יל' דותית ממש לאכזריות בהמית.

כל התכונות הללו הופכות אותו לאחד המחזות הקשים ביותר לביצוע משכנע, שלא יעמיד את הצופים בפני אי-הבנות. להקת זירה, שחלק משחקניה חסרי נסיון, הצליחה בכך באופן מפתיע, אף כי המשחק לא עמד כלל על רמה שווה.

ראוי לציון נתן פרג, העולה מהצגה להצגה לדרגה של כשרון אמיתי, אם כי הוא מגלה נטייה מסוכנת לחזור על עצמו. הבמאי מיכאל אלמו בלט קודם כל כמורה ומדריך בעל יכולת רבה.

הצגה לזכר המחבר

שחקן הבימה מישא אשורוב סיפר ה' שבוע על מקרה משעשע שאירע לו ולכמה שחקנים נוספים שהופיעו בסדרת מערכונים בקיבוץ סמוך לגבול. כשהציגו את מערכונו של ויליאם סארויאן הלז שם בחוג' בתוך מקלט תחקירקעי, השמיע אחד השחקנים מ' אחורי הקלעים קול נפץ ירייה כנדרש בעלי' לה. מיד קפצו ממקומם כל חברי המשק, תפסו את כליהנשק שהיו מונחים לידם ו' החלו לרוץ לעמדות... למצב חירום אחר נקלע השבוע שחקן הקאמרי שי אופיר. בראותו בריון שנטפל לשחקן אחר, אכרהם

חדש

גדעון יוצא למלחמה

פרשת חייו של א. צ. וינגייט
מאת **ליאונרד מוזלי**
הביוגרפיה המלאה הראשונה של
גבור עמק יזרעאל, חבש ובורמה

ולא תהי למוות ממשלה

מאת **אהרן אמיר**
הרומן המקורי שזכה לשבחים
הגלגלים של הבקורת.

ספורים צרפתיים בני-זמננו

מבחר מצויין מיצירות טובי הסופרים
הצרפתים המודרניים: סארטר, ז'יד,
קאמי, קוקטו, מוריאק וכו'.

תמונת החושניות ב"מעשה כמונית"
בעיטבות הדי לאמאר

סרט הדובר-עברית שהבמאי הדני **קארל דרייאר** עומד לצלם בארץ. הסיבה: נושאו העדין של הסרט, חיי ישו הנוצרי... הצגת המדור על הקיין התקיימה השבוע לא בבית הבימה, כרגיל, אלא באולם התרבות החדש והמרווח של מחנה המעצר מעשיהו שליד רמלה, כשבתפקיד הסניגור היהודי גרינוואלד, אותו גילם בהצלחה בולטת בשעתו **מישה אשורוב**, משחק הפעם **יוסף שמחון**, ש-סניגורו לא הצליח בשעתו לזכותו מאשמת רצח בת דגניה א', מירה ארצי.

אמר **מישה שמיר** בקוצרו-רוח: "אם תיחד חד ההצגה שוב, תהיה זו הצגה לזכר ה"מחבר ו". . . אגודת החרשים אלמים, שלימד זה את מעצבת דמותה של ג'וני בלינדה ב"אהל, **נחמה רזידי**, לדבר בשפת הסימנים — סירבה לקבל את 300 הל"י שהוצעו עליידי התיאטרון כשכר לימוד. הכסף נתרם לבניין בית ה"ן ק"ר... הגהלת תיאטרון הבימה הודיעה לשחקנים כי עליהם לקבל אישור מיוחד מן ההנהלה כדי להשתתף ב"

חלפי, ושפך אל פניו כוס סודה, זינק "שייקה" ממקומו ותקע את שתי רגליו ביחד אל בטנו של המתגרר, שהיה כנראה שיכור. בר רגע התפתחה מהומה, בה זכה השחקן **אריה לביא** בסטירה על פניו. אך התוצאות הסופיות היו 1:0 לטובת הקאמרי... לאחר שהצגת הבכורה של מלחמת בני-אור נדחתה לזמן בלתי-ידוע, בגלל התקפת לב פתאומית שאירעה לשחקן **ז'מן לביוש**, העומד לש"חק בהצגה את דמותו של שמעון בן-שטה,

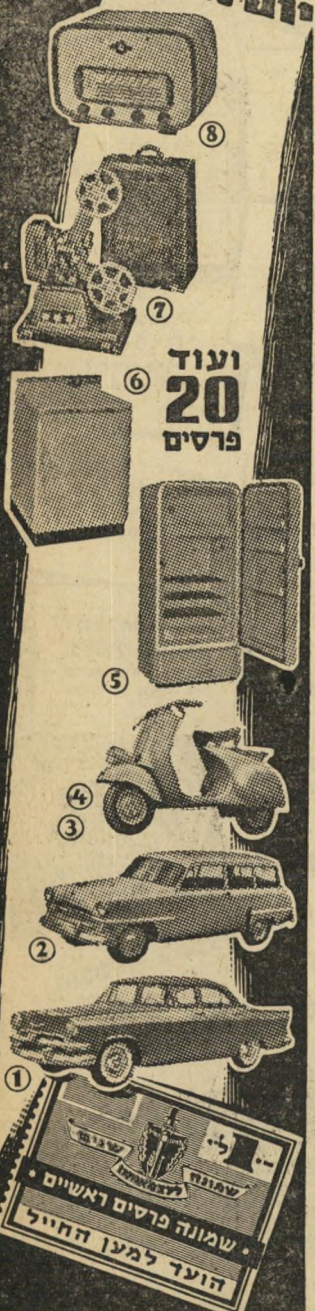
ישראליני אמית'

ההוצעה לחלוקת פרס סוקולוב לעיתונות, מטעם עיריית תל-אביב, החלה את עבודתה במולד ביש: חלק מחבריה טוען כי יש להעניק את הפרס ל"ר **עזריאל קרליבך** ה"מנוח על ספרו הודו, העומד לצאת לאור ב"הוצאת הספרים של מפא"י, בעוד שחברים אחרים מתנגדים בחריפות להענקת הפרס ב"פעם הראשונה לעיתונאי שנפטר. מועמדים אחרים לפרס: **שמעון** (מאחורי הווילון ה"אדום) **סאמט**, **שלום רוזנפלד**, מחבר הספר **תיק פלילי 124** אודות משפט קסטנר, ואיש דבר **אפרים תלמי** שהוציא לאור קובץ כתבות על מקומות שונים בארץ... הזמר הכושף **באב וואלאס**, המופיע ב"מלון ז'ו, הספיק כבר לחבר ריקוד בש"מחבו תל-אביב... חבורת נוער היוודעת על עיסוקה של הסופרת-התסריטאית **בוארגוט קלאוזנר** בספירטואליזם, החליטה על מתיחה מקורית: אחד מאנשי החבורה צילצל אל ביתה, הודיע שרוחו של המשורר **שאול משרניחובסקי** המנוח הוזמנה והופיעה לשיחה, ביקש הוראות והזמין את הסופרת למקום. כשיהרה מארגוט קלאוזנר למקום המיועד, סופר לה שהמשורר עזב את הדירה לפני חמש דקות בחריאף הודיע כי לעולם לא יחזור להתגלות... הסופר **נתן שחם**, חבר קיבוץ בית-אלפא, הודיע השבוע לקיבוץ ניר-יצחק כי הוא מותר על שכר-הסופרים בסך 150 ל"י המגיע לו בעד כתיבת מחזה ליום השנה של הקיבוץ, ביקש להקדיש את הסכום לביצורים במשק העומד על הגבול... הסופר **אדכסדר חרוב**, מנהל מועדון האמנים המפא"יי מילוא, סיים השבוע כתיבת קומדיה עבור תל"ם הנקראת בשם מבצע יעל... הזמר הישראלי **לוי גלפרין** תואר במועדון, שהכריזו על הופעתו בטלוויזיה ב"עיר וואשינגטון בארצות-הברית, כ"זמר ה"מפורסם גאלפריני".

בסוקי השבוע

- ראש הממשלה **דוד בן-גוריון**, כנאומו בכנס הדור הצעיר המפא"יי: "מפא"י אינה עדיין מפלגה כמלוא מובן המילה. היא עדיין מורכבת מקבוצות לחץ. **מפקד הדגיון הערבי המזרח גנראל ג'ון באגוט** ("אבו חנייק") **ג'אב**, בספרו לעיתונאי לונדון את פרטי שיתו האחרונה עם ראש ממשלת ירדן סאמי ארפיעי, בה נתבקש לעזוב את המדינה: "שאלתי אותו: מדוע? והוא השיב: אינני יודע!"
- **שר-החוזן מישה שרת**, בריצונת עמוקה: "אי-קבלת נשק אינו כשלוך מדיניותנו, אלא כשלוך המצפון הבינלאומי."
- **שר-האוצר לוי אשכול**, בוויכוח על התקציב בכנסת: "כשם שלא נבדיל בתקציבים שלנו בין גאליצאי לליטבאק — כך לא ננהל חשבונות מיוחדים לסקטור זה ולסקטור אחר."
- **ח"כ מ"פ"ם, יעקב ריפתין**, לאחר שנתמנה לחבר בוועדת המשנה של הכנסת שטיפלה בסיכסוך ינון: "צאו וראו למה שהגעתי לעת זיקנה, שדווקא אני צריך לתווך בין מפא"י לחרות."
- **"חרות"**, על כנס הדור הצעיר המפא"יי: "הדור הצעיר פירושו כמפא"י אנשים סביב גיל השלושים שטרם באו על סיפוקים מבחינת משרה או תפקיד."
- **המפא"י לארי אדלר**, בתשובה לחששותיו של עורך-הדין שמואל תמיר פן ידחה את החלטתו כמשפט גרינוואלד-קסטנר עד לאחר שהכנסת תחליט לקבל את החוק לביטול החקירות המוקדמות: "אם מדובר במירון עם הכנסת, יכול אתה להיות בטוח שאני אוכה בו."
- **ח"כ צ"כ שמחה כהן**, בוויכוח על התקציב בכנסת: "ביחס לממשלה זו, אפשר לשנות את המונח ממשלה לנמשלה. כי מה שמאפיין אותה היא העובדה שאינה ב"ושלת, אלא נמשלת, אינה גוררת כי אם נגרת, אינה מכונת כי אם מכונת. אינה משפיעה כי אם מושפעת."
- **המפא"י לארי אדלר**, בשיחה לאחר קונצרט: "אינני להוט לתשואות. הן בשבילי בגדר שיגרה. אני מעדיף יותר מכל את הדממה העמוקה של המאוניגם בקונצרט עצמו."
- **המשורר מאיר מזהר**, ברשימה בהפועל הצעיר: "מכל היצירות של מוצארט שקול ישראל העתיר עלינו בימים האחרונים, מצאו הן בעיני פרקי החזנות של דוד קוסוביץקי."
- **הכוכב האמרי בוגארט**: "יש רק דבר אחד גרוע יותר מאשה היוודעת לבשל אינה רוצה — והוא אשה שאינה יודעת לבשל ורוצה."
- **הכוכבת דן אדאמס**: "אינני מבינה את אותן המדינות האוסרות הימורים, ומרשות בכל זאת גישואים."
- **הסופר ארנסט המינגוויי**: "המימרה הקובעת שהחיים מתחילים בגיל ארבעים איננה נכונה כלל לגבי אלה שבהיותם בני עשרים מתנהגים כבר כאילו היו בני ששים."

ההגרלה לקדחת יום העצמאות

הועד למען החייל

כור

ב חירות, התאמנו אנשים בקליעה למטרה, רה, פצעו בטעות את עבר אל-נאצר מ' טירה, שעבר בסביבה.

כדב מי שדא מאמין

ב ניו-יורק, ארצות-הברית, היכתה אשה רופא וטרינרי במטרייתה, טענה כי אמר לה שכלבלבה מתחלה.

צעירה כפי שהיא נראית

ב מנט אלכסנדר, אנגליה, התלוננה אשה בחברת אוטובוסים שהנהג פנה אליה ב' תואר 'עלמתי', למרות שהיא בת ששים ו' סבתא ל-20 נכדים.

ידע תרנגול קונהו

ב אשקלון, אחרי שטענו שני אנשים ל' בעלות על תרנגול-הודו אחד, הוצא ה' תרנגול לחצרות שני היריבים, התעלם משני הלולים.

שמור די ואשמור לך

ב וינה, אוסטריה, תפס אורח גנב בשעת מעשה כשעה שתיים בלילה, טילפן ל' משטרה במטבע שלוה מן הגנב.

שליחי מצווה אינם ניוזקים

ב תל-אביב, כשעמד להכריז על כניסת השבת, הפכה מונית את מכוניתו של ה' מכריו, זאב גלבלוב, שלא נפצע כלל.

מורה אחרון

ב מונטגומרי, ארצות-הברית, התחלף סוכן מכוניות משומשות עם איכר, קי' בל תמורת מכוניתו המור בן שנתיים.

מחויז לתחוב

ב תל-אביב, פנה אדם לבית-המשפט ב' קש להוציא צו-מניעה נגד אשתו הבאה להפריעו בעבודתו.

בדי משוא פנים

ב שיקאגו, ארצות-הברית, אחרי שהאכיל שוטרים וכבאים שאיתרו דליקה סמוך ל' מסעדתו, מצא ארתור קוטן רפורט במכוניתו על חנייה במקום אסור.

חיים מוגנים

ב רבדה, היכה גבר את אשתו בבית-ה' קולנוע, טען להגנתו כי היא שולחת אר' תו למנוחן כל פעם שנראות על הבד נעדרות בבגדיים או שמלות עמוקות מחשוף.

דיאט

ב לוס-אנג'לס, ארצות-הברית, זכה תר' מס אנדרסון בגט אחרי שהעיד שלא ב' בד שהיתה אשתו פונה אליו ב'היי טיפס ו' כי אם לימדה גם את התוכי לעשות זאת.

הם ואפסם עוד

ב נורת המשפיר, אנגליה, קיבל האי' כר דוד לויז המחאה ממשד החקלאות, כהפרש בין מחיר תוצרתו ובין זה שהוכסח על ידי הממשלה, על סך 0:0:0 (אפס לירות, אפס שלינגים ואפס פנס) - ששולמה רק כעבור שלושה חודשים.

יום האב

ב קליבלנד, ארצות-הברית, זכתה אשה בגט אחרי שהעידה כי בהגיעה שעתה ל' לדת, הביא אותה בעלה לבית-החולים, מיהר לפינת הרחוב, לראיון עם אחות רחמניה.

שדום (נעלי) בית

ב גבעתיים, כדי למנוע הפלייה בין ילדים שיש להם נעלי בית וכאלה שאין להם, פנה חבר לבני המשק בקריאה לתרום שעת עבודה נוספת לקניית אנפילאות לכל הילדים.

תדררה. עוד קתדררה. עוד קתו

לה. לא הפצינו אותם כל כך. גשרים. קשתות עתיקות על נהר-קרם. אבירים המו' שים על סוסי ברונזה שומרים על ראשי הגשר. גם את המוזיאון הפצינו, אבל זה טוב. הודיעו לכל התיירים בעולם שהאמנות בכל זאת ניצלה, ושיבאו לראות. הם באו, עם כסף. בכסף בנו מחדש את בנייני הבאנ' קים וחברת-הביטוח - גורדי-שחקים לעש' רות, שהם קתדרלות לאלוהים יותר חשוב - אבל לא את המוזיאון. הוא עדיין תל חר' בות עלוב.

אם נעים או לא נעים לישראלי לבקר ב' גרמניה - זוהי השאלה העדינה. אבל אפי' שר להשיב עליה בהחלטיות: מאד מאד מאד מאד לא. אולם גרמניה של היום היא המעצ' מה בה' הידיעה באירופה. והאווירה של גרמניה כיום כבר קובעת ותקבע עוד יו' תר את האווירה של אירופה בעוד כמה שנים. התעלמות מעובדה זו היא שטות גמורה.

השאלה שהעמדת לעצמי, ולכל אדם ש' עמו באתי במגע, היתה: האם הבינו הגרמ' גים את זועת הנאציזם, האם למדו מכך לקח? האם יודעים זאת האנשים העומדים כראש המדינה, הממכנים את דעת-הקהל? האם יודע זאת הנוער? אינני מנסה לה' שים על השאלה, אלא לספר מה ראיתי ו' שמעתי.

ממור. לא קצין

ה איש הראשון שבפנינו הצגתי כמה שאלות היה אותו מר חלפנגג, עורכו של עתון גיול וחשוב. אולם תולדות חייו של איש כזה מדברות יותר מכל ראיון.

למזלו הרע נולד יהודי למחצה, אולם עד שנת 1938 הצליח להיאחז במשרת כתב קטן באותו עתון, אותו הוא עורך כיום. בשנת 1938 נאלץ להתפטר, אך כעבור שנה התנדב לורמכטי, והגיע בו לדרגת אונטר-אופיצר - סמל.

עובדה זו התאפשרה תודות לניירות שסידר לעצמי, בהם הוכח והוצהר שאותו יהודי שהתיימר להיות אביו של האיש לא היה אביו כלל וכלל. לעומת זאת, זכה בתואר האבהות אציל גרמני, שהיה מעבידו של אותו יהודי בתקופה מסוימת. כממור ארי שפר עליו חלקו של מר חלפנגג. אך בכל זאת לא הצליח להגיע לקצינות מלאה. בכל זאת, ממור.

לאחר המלחמה הפועי שוב לעבודה בעתו' נו, ונתקבל ככתב מקומי. העתונות כולה היתה בפיקות אמריקאי. בעלי העתון ישבו בבתי-הכלא או נמלטו. בהשפעה אמריק' אית נתמנה להיות אחד מחבר המנהלים. ותוך כמה שנים קנה בסכום נכבד את מניות העתון מארבעת בעלי המניות הגדולים. אחד מהם היה פיקח לא פחות, ובכסף שקיבל הקים לו עתון גדול במדינה אחת בדרום אמריקה. את חלקו שלו בעתון קנה מר X לאחר שכבר לא היה לו צורך בכך. סתם ויסטה.

היום הוא אחד העתונאים המזהירים וה' חשובים ביותר בגרמניה. רמתו המוסרית

• וורמכט - "עוצמת המגן" - השם הרשמי הכולל של צבאות היבשה, הים ו' האוויר בימי הנאציזם, וגם כיום.

50 כסף? הפיצו?

16 הפירמות הבאות מאמינות. שאם תנסה פעם את טיב סחורותיהם ושרותיהם - ללא כל התחייבות מצדך - תשאר לקוח נאמן.

רכוש פנקס בן 16 תלושי מתנות של. דורון - המקנה לך חינם אין כסף את כל הסחורות והשירותים דלהלן בשווי של כ-50 ל"י תמורת 1 ל"י.

- מכון ליופי דיאנה** קרם. עלומים ייעוץ וטיפול בערך של 15 ל"י
- תיאטרון זירה** כרטיס כניסה בערך של 2 ל"י
- פסריה אחיאב** מני חודשי בערך של 1.250 ל"י
- שבוטון חיישנה** מני חודשי בערך של 1.400 ל"י
- צ'לומי יצחק ארדה** צילום או פתוח סרט בערך של 2 ל"י
- כיים לרקודים סמי** 2 שעורי ריקוד בערך של 6 ל"י
- מכון למוסיקה צלילים** 2 שעורי ניגון בערך של 3 ל"י
- כיים לנהגות איפנוע דם** שיעור נהיגה בערך של 2 ל"י
- כר צליל טרוקדרו** כניסה משק ורקודים בערך של 2 ל"י
- מכון לתרבות הגוף הארי** שיעור במתקנים בערך של 1.500 ל"י
- מסעדה איטלקית נאפולי** ארוחת "פיצה" בערך של 500 ל"י
- מרכז השעשועים לונה פארק** כניסה ובלי במתקנים בערך של 500 ל"י
- סנדלריה אקספרס** תקן עקבים תנם בערך של 750 ל"י

השתתף במכצע. דורון הראשון כסוגו בארץ. כלי הגרלה - אתה מקבל את הרברים הנ"ל. מכירת פנקסי התלושים תמשך שבוע בלבד.

פנקסי. דורון להשיג בכל משרדי מכירת כרטיסים בתל-אביב. רמת-גן וגבעתיים (בצירוף 100 פר. דמי מכירה). באמצעות הדואר בת. ד. 2082 (בלוית 1 ל"י). או מסור כחובתך טלפונית באחד המס': 3902, 21270 ותקבל את הפנקס לביכתך - תמורת תשלום 1.100 ל"י

מפעל לפרסי תעמוכה תל-אביב. ת.ד. 2082

קינן היטלר בפיקסו

האם הבינו הגרמנים את זועות הנאציזם? מה חושב הנוער? בכתבה זו מגיע עמוס קינן למסקנה כי מאד מאד מאד לא נעים כיום לישראלי לבקר בגרמניה.

היא כידוע מרכז התרבות האירופית — כך לפחות סבורים בקלן — ומפני שאזרחי קלן רצו תמיד רק לחיות בצל הקתדרלה שלהם, וזה הכל.

חרטה בדיוקנות השעון

מובן שאם זהו שיא הביקורת העצמית, הרי זהו גם שיא המוסר. ואם מגלים כי ארץ הזאת חרטה, הרי זה יותר חרטה על מה שנעשה להם מאשר על מה שעשו לאחריהם. ונורא לא מתחשק להם שיעשו להם עוד פעם כזו.

גילויי מחשבה, ישנה או חדשה, בקרב הנוער האירופי הם נדירים למדי. אולם שדה המחשבה הגרמני הוא מדבר שממה, ואפילו קול אחד אינו קורא במדבר זה. בשנת 1933 נכרתה המחשבה בגרזן. ומאז לא חזרה עוד.

אין בכך כל נחמה, אך העובדה היא שעם חיסול היהודים חיסלו הגרמנים את האינטליגנציה שלהם. אינני יודע אם הם מרגישים בחטורן, אבל הוא קיים. ומדינה שאין בה אינטליגנציה צעירה וערה, אפילו אינטליגנציה נצחית, היא מדינה ממדרגה שניה. וזה קצת מנחם.

מפני שלמרות תקומתה המהירה והמדירה מה של גרמניה, הרי בהשוואה לשתי המעצמות העולמיות היא מדינה ממדרגה שניה. וגורלה נקבע וייקבע עליידי שתי המעצמות העולמיות. מובן שרצוי היה שאזרחי גרמניה המערבית ילמדו יותר דמוקרטיה, ויראו דוגמה משכנעת לאירופה ולעולם בשטח זה. אבל לא היו להם מורים משובחים ביותר, ויש אומרים שגם המורים יכולים עוד ללמוד הרבה.

סיכום: אם נסתכל על גרמניה של היום, ונשכח את ההיסטוריה, ולא נדרוש ממנה שום הוכחות ושום דוגמות, הרי גרמניה ה"מערבית" היא דמוקרטיה מערבית, מערבית מאד מאד. דומה מאד לכמה דמוקרטיות מערביות, קצת יותר מסודרת.

הפאשיזם שוב אינו רצוי באופן רשמי, כי דמוקרטיה אין אופוזיציה דמוקרטית, הארץ פוזיציה היחידה היא הקומוניזם, וזה בכלל משהו אחר שאינו שייך למערכת ולמבנה.

בשטח הסכמים הבינלאומיים גרמניה היא למופת, כמו כל דמוקרטיה מערבית אחרת. הסכם השילומים מבוצע בדיוקנות של שעון, אף על פי שמדינות ערב מנסות להפריע לפחות פעם בשבוע. ומכיוון שהוחלט בגרמניה להראות לעולם רצון טוב לכפר על פשעים, עושים זאת בדיוקנות.

ומבחינה זו, עד כמה שלא נעים הדבר, נאמנה גרמניה להבטחותיה יותר מכמה מדינות אחרות. ומותר להתנבא כמעט בודאות שבמשך 10 השנים הבאות תקבל ישראל מדי שנה סחורות חיוניות בסך 70 מיליון דולר. אם לא ייחרב העולם ביתניים.

יחי פאבלו

יום התחייה הריין להפשיה. גושן קרח גדולים צפים לאט על מימיה, וי שחפים מתעופפים בצריחה מגוש אל גוש. חציית את הריהין והגעתי אל המוויאון החי רב למחצה. אולם במקום דיר וקראנאק רי לוכנר מצאתי את המוויאון מאוכלס כולו ב"תערוכה ענקית של 50 שנות פיקאסו. ובני נוער הבישו ברצינות ובהערצה על "גרניקה" ועל "הטבח בקוריאה", שהובאו לכאן מפאריס. אני באמת חושב שפאבלו עשה משהו למען העולם.

שיחיה הרבה.

אותה רק דרך הפצצה אחירית אינם להוטים אחריה. חוץ מזה, כפי שכבר כתבתי, אין ארץ יב גדולה לצבאות מאשר רוחה כלכלית וחוסר כל תכלית בחיים. וחוסר התכלית הוא כה עמוק, כה יסודי, עד שאפילו בסיטמאות פטריוטיות קשה להתגבר עליו.

אולם מערכת החינוך והחיים החברתיים של הנוער, ושל גרמניה בכלל, לא השתנו כמלוא הנימה. ראשו של הנאציזם נכרת. אך סיבות המחלה לא הודברו. עדיין קיימות ב"אוניברסטאות אגודות הסטודנטים האקסקלוסיביות, שמהן יוצאים, בבוא הזמן, אנשי השלטון. עדיין קיימים ארגוני-נוער חזקים, הדוגלים בפטריוטיזם תמים מאד, אך מסוכן מאד. איש אינו אומר כיום בגרמניה שהגרמנים הם גזע עליון, אך כולם מודים שכל דבר, גרמני הוא מפואר.

ראיתי סרט דוקומנטרי קטן, על החיים ב"טיירלי. בכל משפט לא שכח הקריין להזכיר:

חיילי הצבא המערבי-גרמני החדש

לא יהודי, רק ממזר

"וכך חיים האכרים הגרמנים שלנו, רוויי ציביליזציה גרמנית, והנה הם שרים שירי-עם גרמניים, ורוקדים מחולות גרמניים מסורתיים, וכך נראו פעם הגברים הגרמניים ש"לנו!"

איש בקהל לא צחק. בפאריס ראיתי סרט דומה, על עמק הריין, וכל משפט דומה של הקריין עורר צחוק מגרגר בקהל. אולם כי מובן, פאריס אינה קלן.

מונחת לפני חוברת קטנה, בהוצאת אכס"ני-הנוער של קלן, ובה קריאה לנוער העיר למי לבוא לבקר בקלן. אינני יודע בן כמה האיש שכתב את החוברת ומה עברו. אני יודע רק מה שהוא אומר. הוא מסביר שקלן סבלה בשל המלחמה יותר מכל עיר אחרת. סבל בלי-יתואר. והוא מוסיף בהתנצלות שכ"מובן יודע לו שגם על ארצות אחרות וערים אחרות עבר גורל קשה. וזה דוקא יפה מצדו, ולכן הוא שוכח להזכיר מי אשם בגורל אכס"ני וזה שעבר קצת גם על ארצות אחרות.

אחר מוסיף הכתב ומסביר שיותר מכל עיר אחרת התנגדה קלן לנאציזם. מפני שקלן

מאנשים. יודע לי על מקרה אחד, בו מרד ב"ממונים עליו ושלה מיברק אל שר הפנים בדרישה לפטר אחד מעובדי הטלביזיה, שג"לה נטיות ניאורנאציות. האיש פוטר מיד. ולא היה זה מקרה יחיד.

יש לי הערכה גדולה אל אנשים היודעים לפחד, אבל מהאובייקט הנכון. האם מרובים אנשים כמוהו בגרמניה? כמוכן שלא. ואינני

היא בכחינת נעלם גדול, כמו אצל הרבה אנשים מהיררים וחשובים. הוא אחד מאלה המחנכים את גרמניה של מחר.

מרביות תרבותית

דמות המענינת ביותר שפגשתי היתה מנהל תוכנית החדשות בטלביזיה של מינכן. איש בן 30 ומשהו, גבה-קומה וכחוש, עיניים יושבות עמוק בחוריהן, עצבני, עירוני, מהיר-מחשבה ואינטלקטואל אמין. תי מימיו לא היה נאצי, אף לא שרת בצבא. הוא גדל בצל הנאציזם, וסיפק לי אינפורמציה אמיתית על החיים בגרמניה בזמן היטלר ואחרי.

ש: האם קם לאחר המלחמה סופר, שחי בגרמניה כל אותה תקופה, וגולל בפני ה"עולם את זועות הנאציזם?"

ת: לא.

ש: האם ניצרו בגרמניה בזמן שלטון הנאצים יצירות-תרבות בעלות ערך?

ת: לא.

ש: האם השפיע שלטון הנאצים על רמת הלימודים באוניברסיטאות?

ת: לא. הנאצים לא פחדו מאידיאות. בכל האוניברסיטאות המשיכו ללמוד את קנט ו"הגל. את ספריו של קאפקא אפשר היה להשיג בחנויות מ-1933 עד 1945. אפילו ספרות "אסורה" נלמדה באוניברסיטאות. כדוגמה: הנאצים פחדו מאמנות הדישה הרבה יותר מאשר מפילוסופיה, אך בכל זאת, עד שנת 1939, ידע מי שרצה לדעת על פיקאסו. עם פרוץ המלחמה נותק בהכרח הגעגוע בותי עם העולם. היתה אוניברסיטה אחת שהיתה נאצית קיצונית, גם בחומר הלימוד וגם בשיטת הלימוד — זאת של וינה. תשובות אלה הבהירו לי דבר שחשדתי בו תמיד — שאין כל סתירה בין תרבות ובר"כריות.

העתיד היטלר-יונגר

איש המשיך: "שום נאצי לא יכול היה לקום ולהתודות: הייתי נאצי. אפי"שר לקום יום אחד ולהתודות: הייתי קומוניסט, כי קומוניזם הוא אידיאולוגיה. נאציזם זה אינו אידיאולוגיה, ונאצי אינו יכול להפוך את עורו. זה נגד הטבע.

כל האנשים הטוענים שהנאציזם אינו אלא גזון לוקאלי של פאשיזם, ושהגרמנים היו דו"מים לשאר הבריות אלא יותר מדי — כל אלה הביאו באדישותם ושאננותם לעליית ה"נאציזם. גם היום נשמעות טענות כאלה, וכ"עולם המערבי מביעים רבים את ההשקפה שהיטלר הפריז רק בזה שרצח יהודים. אולם טענה זו היא שהעלתה את היטלר לשלטון. מה לעשות? אלהים יודע; להאמין. אינני יודע מה לעשות. בכל אופן, למית לפני ש"יקרה דבר כזה עוד פעם!"

זה הביא האיש היחידי שהאמנתי לו. הוא חי במין אוויריה דתית-קיצונית-מיסטיית, וכל היותו מלאה פחד מפני הנאצים. פחד אותו חי במשך 12 שנה. על כן אין הוא פוחד כלל

כטוח אם אפשר לסמוך על אלהים ולהימלט אל היקו, כמו שעשה הוא.

כאשר מדברים על גרמניה, צריך לזכור דבר אחד: המדינה מתנהלת בידי אנשים ש"היו מבוגרים ובשלים בשנת 1933 — ואין זה משנה אם נשארו בגרמניה או ברחו ממנה. אולם מחר-מחרתיים ימותו הוקנים, והשלטון יעבור לידי אנשים ששנות ילדותם עברו עליהם בשרות היטלר-יונגר, ושליה-לילה שמעו את נפץ הפצצות של בנות-הברית. מה דעתו של נוער זה? במה מלעיטים אותו?

הקהל לא צחק

ועיר זה אינו שש למלחמה, ללא ספק. ולא אחת נערכו הפגנות נגד חידוש ה"צבא. ועיר אחת בגרמניה אפילו סירבה, ל"פני כמה ימים, להקים חיל-מצב בתוכה. אולם כל התופעות הללו אינן מעידות על שינוי עמוק, ואינן נובעות מסיבות נאציות. זכרונות המלחמה מרים מדי, ואלה שהכירו

סדרת מועמדות שמינית

ההרפת
56

48 בנות על הסף

שרה שטילרמן

רוב ילדותה של שרה בת ה-16 היה ללמוד לרקוד באלט ולהיפך רקדנית לכשתגדל. משך שנים למדה רקוד אצל אלישבע מונה, בסטודיה שהקימה מורה זו ברחובות. כשנסגרה הסטודיה, נסתם הגולל על חלומותיה של שרה, מי חוסר אפשרות ללמוד במקום אחר. עתה היא עובדת כתלמידה בסטודיה לצילום, חושבת להמשיך במקצוע זה גם בעתיד. חובביותיה: רכיבה על אופנים, שירה וציור. בשלושת אלה היא עוסקת כ"שעותיה הפנויות. את שרותה הצבאי היא תשעשע ותשמה את החיילים הקרביים."

יהודית שוקן

בת המשפחה שהמוסיקה הפכה בה כמעט ל"מחלה משפחתית", נגור עה גם יהודית בנגע זה. כאחותה, הזמרת אולי שוקן, ירשה גם יהודית את הכשרון נות. המוסיקליים מאמה, הזמרת יוספה שוקן. אולם היא הייתה כשרונות אלה לפרושה על פסנתר, באמצעותה היא חושבת להמשיך את מסורת המשפחה. הצברית בת ה-18 עומדת עתה לסיים את לימודיה בגמנסיה הצעירה ולהתגייס. מכ"ר ריה מכירים אותה כנערה חיונית, מלאת שמחת-חיים ושגעונות של צברית טיפוסית. עם זאת הם מציינים כי יהודית אינה גאוותנית, מתנהגת כ"אחת מהחברה."

איזים פיסמנר

נות מלחמת העולם השנייה הביאו רק סבל רב על איזים, ילדת פולין. מכל זכרונות ילדותה המרים מת' בלט לעיניה רק זכרון עבודתם המופלאה של הרופאים והאחיות, העוסקים בהצלת חייהם. איזים החליטה להקדיש גם את חייה להקלת סבלם של הבריות. רק בעלותה ארצה ניתן לה להתחיל בהגשמת שאיפתה זו. היא עברה קורס חובשים בגדנ"ע ובמגן-דוד אדום, משרתת כאחות-מתנדבת בתחנות עזרה ראשונה. כיום איזים בת ה-17 היא תלמידת בית הספר התיכון העירוני בתל-אביב, במגמה הביאלוגית, חושבת לשרת כחובשת קרבי.

חיה אביטבול

לחמת השחרור הביאה את ה" מפנה בחייה של חיה. בית הוריה, שניצב באחד מפרחי העיר, נפגע, והמשיכה פחה נשארה ללא מורת-גג. במשך שנים נדדה ממקום למקום, עד שהתישבה לב" סוף ביפו. אולם במשך זמן זה היתה חיה יחד עם אחיה שלוש שנים במוסד החינוכי בקבוץ גניגר. למרות שחיה, בת ה-16, חזרה בלחץ הוריה העירה, ממשיכה בלימודיה התיכונים בגמנסיה לאור ביפו, היא חניכת הנוער העובד, שאפת לצאת להגשמה. היא תלמידה מצטיינת. חובביותיה: עבודה חקלאית, ספורט, שירה וחליל.

מרי חנין

די להוכיח את טעותם של האנשים, שטענו כי אינה דומה כלל ב" אופיה ובהתנהגותה לצברית, החליטה גם מרי בת ה-16 להשתתף בתחרות. היא ילדת חיפה, הטוענת כי אין לה שום טע" נות נגד העיר אותה היא חושבת כיפה ביותר בעולם. עכשיו היא חושבת חדרה, תלמידת השישית בבית-הספר התיכון. את תנועת-הנוער, בה היא חברה, מגדירה מרי כתנועת איז"ב (אשרייזשביי-בית), אם כי היתה חניכת הצופים. מלבד לימוד דיה היא עוסקת בציור, מישחק ולימוד שפות שונות, כולל אידיש. שאיפותיה לעתיד: להיות שחקנית, אבל רק בארץ.

רות רחוב

משיכה העולם הגדול. מהוה פיתוי לגבי כל נערה. לרות היתה ה" הזדמנות להגשים את חלומותיה על יציאה מתחום המדינה, אולם ויתרה עליה, כי טיול מעין זה היה כרוך בהגירה מן הארץ בלויית דודה. אחת מחובביותיה היא להכיר את שבילי הארץ ולטייל בה. רות היא פקידת-בנק בת 17, חושבת תל-אביב, שבגלל מצב כלכלי הפסיקה את לימודיה הסדירים. היא לומדת עתה בבית ספר תיכון ערב. ידידה מציינים כי היא אוהבת חיים שקטים, אוהבת בית, סדר ו" נקיון. לדעתם היא "צברית חייכנית, שחייך כה לא פוסק במשך 24 שעות ביממה."

זוהי רשימת המועמדות האחרונה של התחרות על התואר צברית '56. שום שאיזים נוספים לא יתקבלו ולא יובאו בחשבון. השבוע תתחיל וועדת-השופטים המורחבת, בעלת עשרים החברים מכל ענפי היצירה, בבחירת הצברית ושתיה סגנוניתה, מבין המועמדות הסופיות שנבחרו עידידי וועדת-המשנה. הבחירה תסתיים בסוף חודש מארס, עת תבקר בארץ נערת-השנה של צרפת, שתלווה את צב"רית '56 לפאריס למיפגש בנות 21 הארצות. תכנית המיפגש, שיהווה מאורע בינלאומי, תתפרסם בגיליון הבא.

רעיון התחרות על תואר הצברית, הדרושה שרשים בקרב הנוער הישראלי ה"פרי יתעוררו כאחד. זאת הוכיחו 317 הצבריות שהשתתפו במבצע צברית '56. מלא להכליל את המועמדות שהוצעו ל"אחר תום ההרשמה.

מתוך שפע מועמדות אלו בחרה ועדת המשנה של העולם הזה את 48 המועמדות ש"מילאו ביותר אחר הדרישות הראשוניות לגבי מועמדת לתואר. תמונותיהן פורסמו בגיליונות האחרונים.

על סמך הנתונים הממשיים ובחלקן על זמן ראייות אישיים, נבחרו 12 המועמדות הסופיות, מביניהן תבחר הועדה הצברית את צברית '56 ושתיה סגנוניתה.

מתוך 48 המועמדות הן צבריות גם פי מקום לידתן. שתיים נוספות עלו מ"פולין, אחת מצרפת ואחת מגרמניה. מ"רית ילדות הארץ הן בנות תל-אביב ו"וביבתה. שש בנות חיפה וכמספר הוה"ם בנות ירושלים. רחובות שלחה ארבע בנותיה ופתח-תקופה שתיים, ילדות פת, בית אלפא, ואיילת השחר, היו מועמדות בודדות.

מקום המגורים: השתתפות הצבריות בנות ההתישבות ועובדת היתה מועטת באופן יחסי, אילו גלל החששות שהולידו מבצעים שונים עבר. אף על פי כן היו בין 48 המועמדות שפורסמו שבע בנות משקים מכל זרמים. הן באו מעין-שמר, כברי, יסעור, געת חיים, ניר אליהו, הראל ובית-נר. ארבע מועמדות נוספות היו חברות מ"קים בעבר אך עזבו מסיבות אישיות. שבע מבין המועמדות משרתות כיום חפקידים שונים בצה"ל.

מצב משפחתי: חמש מבין המועמדות הן נשואות ואי"יתרן רחוקות. שלוש מביניהן מציינות אינן חושבות כלל על גישאים.

הגיל: המועמדות היו בנות שבע השתונים. חלה בשנתון 33 וכלה בשנתון 40. אחת מהן היו בנות 16 ורק שלוש בנות בנות 17 השתתפו עשר, בנות 18 שונה, בנות 19 ארבע, וכן שש בנות ומספר דומה של בנות 21 רק אחת מן המועמדות היתה בת 22.

המקצוע: רוב המועמדות שפורסמו הינן תלמי"ת. אחת היא תלמידת הטכניון, אחת מידת האוניברסיטה, אחת תלמידת בית ספר לאמנות בצלאל. כן פורסמה מועמדת הלומדת רפואה בלונדון. שמונה אח"ה הן תלמידות בבית-ספר תיכונים. שבע מהמועמדות עובדות בתור פקידות במוסדות שונים וחמש הן אחיות. חיים עובדות בתור מורות ואחת כגננת. עמדת בודדות עובדות כזבניות, ספ"ה, דוגמנית ומגננת. השאר הן בנות משק, חיליות, או חס"מ מקצוע.

התנועה היעדר: מתוך 48 הן חניכות תנועות נוער ופיה שעלתה על שנה אחת. מהן היו וזנה בתנועה המאוחדת ושבע בצופים. ש הן חניכות מכבי וחמש חניכות ה"ה העובד. השומר הצעיר שלח שלוש עמדות מתניכותיה ואילו המחנות העו"ר שתיים בלבד.

שלוש הן המועמדות שהשיגו אלפיות קצועות ספורט. אחת היא אלופת ה" והשתיים האחרות אלופות ריצה.